

„Ez a tanúságtétel, méghozzá hiteles, a befogadóhoz idomuló, megszólító tanúságtétel Fabiny Tamás sajátja, és ezt a tanúságtételt adja vissza kiválóan az interjúkötet.”

Csermely Péter a Neki növekednie kell... című kötetéről ▶ 5. oldal

„Mert mindannyian halmozunk fel hibákat egy év során, kisebb-nagyobb hibákat, melyeket nem szükséges cipelnünk újabb egy éven (sokszor egy életen) keresztül.”

Tabula rasa ▶ 7. oldal

„Szavaid gyógyítóak legyenek, ne pedig bántóak! Bátorító szavak, egy őszinte dicséret, a részvét kifejezése vagy az elismerés – mind-mind szárnyakat adhatnak a másik ember lelkének.”

Mennyire szelíd a nyelved? ▶ 8. oldal

„A művészet tragikus Isten-keresés” ▶ 5. oldal

A karácsonyi örömmüzenet ma ▶ 6. oldal

Mit szeretnék elérni 2009-ben? ▶ 8. oldal

Webkamerás testvértalálkozó ▶ 10. oldal

Felkészítő összeállítás az ökumenikus imahétre ▶ 11–14. oldal

A bizalom ökumenikus zarándokútja – Brüsszel adott otthont december 29. és január 2. között a 31. Taizé-találkozónak ▶ Beszámolónk a 4. oldalon

Kétszázhuszonöt éves a soproni evangélikus templom

▶ 1781 februárjában – bő fél évvel azelőtt, hogy az év novemberében megjelent volna II. József türelmi rendelete, amely korlátok között ugyan, de engedélyezte a protestánsoknak a templomépítést – a soproni evangélikus gyülekezet beadta kérelmét egy új, végleges templom építésére. A császári engedély 1782 márciusára érkezett meg, és a helyi lutheránusok lázas munkába kezdtek. Ennek köszönhetően 1784. január 1-jén Torkos József, a gyülekezet lelkésze a 26. zsoltár szavaival felszentelhette a hatalmas templomépületet. Ennek az eseménynek a 225. évfordulóján nagyszabású ünnepségsorozattal adott hálát Istennek a Soproni Evangélikus Egyházközség templomáért és a benne élő közösségért.

Az ünnepségsorozat nyitóakkordjára január 3-án, szombaton délután került sor, amikor a temetőben a gyülekezet tagjai megkoszorúzták az egyházközség elhunyt lelkészeinek

síriját, illetve felavatták a templomtorony díszkivilágítását.

▶ Folytatás a 3. oldalon

ILLUSZTRÁCIÓ AZ EGYHÁZKÖZSÉG HONLAPJÁRÓL

FOTO: KISS DAVID

Folytatódtak a keresztényüldözések a föld számos országában

2009 úgy köszönt a világra, hogy több tucat országban hitük miatt üldözik a keresztényeket. A vallásüldözés fő okai az erőszakos hittérítés, a diktatúrák és a háborúk.

Karácsonykor az egész világot megrázta a hír, hogy Kongóban közel kétszáz embert öltek meg egy katolikus templomban. Sajnos azonban nem csak Afrikára jellemző a keresztények üldözése. Az elmúlt időkben Azerbajdzsán, Bhután, Egyiptom, Eritrea, Észak-Korea, India, Irak, Kína, Kuba, Pakisztán, Szudán, Törökország, Vietnam területén követték el az erőszakot keresztények ellen – bizonyíthatóan a vallásuk miatt.

A vallásszabadság és a lelkiismereti szabadság biztosítása mindenki számára alapvető emberi jog. Nemzeti hovatartozástól függetlenül felelőssége a nemzetközi közösség tagjainak, hogy minden ország polgárai szabadon választhassák meg hitüket. A 21. században nem fogadható el, hogy embereket hitükért megvetnek, elnyomnak, gyűlölnék vagy bántalmaznak.

A demokratikus országok vezetőinek közös feladata, hogy fölrázzák a gyakran közönyös nyilvánosság lelkiismeretét, és közösen tiltakozzanak az emberi jogokat lábbal tipró totalitárius rendszerek ellen.

Az egész világot sújtó válság vár-

hatóan növelni fogja a szegénységet a világ kevésbé demokratikus országaiban is. Felelőtlen vezetők erre a helyzetre könnyen az egyes vallási közösségek elleni hangulatkeltéssel, erőszakhullámmal válaszolhatnak. Ezt meg kell előzni mind a válság hatásainak csökkentésével, mind a vallásszabadság jogának következetes betartásával.

Csak akkor fog javulni a vallásszabadság helyzete a világon, ha a kormányok és a nemzetközi szervezetek összefognak, és szigorú emberi jogi feltételeket szabnak a jogsértő országoknak.

■ RÉTVÁRI BENCE
(Forrás: OS)

Példa, érték

Igen jó osztályba járhattam középiskolai éveimben a fasori gimnáziumban. Az akkori közösség, az együtt eltöltött négy év és az azóta megmaradt, erős szálak – úgy vélem – alapvetően határozták meg azt, akivé lettem. Az akkor újrainduló Fasornak a bizonyára sok hibája és ezernyi értékkel gazdagabb barátságok azok, amik leginkább megszépítik – utólag – a kínos matematikaórai feleleteket, a végső tehetetlenség érzését egy-egy kémiai vegyület láttán, a kissé hangulatember testnevelő tanár rosszkedvűből adódó fekvőtámaszok, guggolások, felülések utáni izomfájdalmakat.

Minden bizonnyal az emberi közösségek minőségének egyik fokmérője, ha tagjaik a hétköznapok egyszerű megélésén túl maradandó értéket akarnak teremteni. És nem véletlen, hogy ilyenkor a legkézenfekvőbb megoldásnak a papír és a rárögzített szöveg adódik. Nem egyszerűen azért, mert a közösség dokumentálni akarja, hogy milyenek is azok a „szürke” hétköznapok, hanem azért, mert úgy érzi, a hétköznapin túl valami olyan tartalom van a birtokában, amelyet ki kell fejtenie. Érzi, nem igazán az a fontos, hogy mi történik kronológiailag az órák egymásutánjában, a szünetekben, hanem az: mi történik mindeközben bennük, akik a közösséget alkotják.

Többnyire persze egy tizenhét-tizenkilenc évesekből álló közösség nem gondol a mögöttes megokolásra, egyszerűen csak cselekszik, alkot, megteszi azt, amiről ösztönösen érzi, hogy meg kell tennie, hogy érdemes megtennie. Így született meg a negyedik osztály közepén a Béla, az osztály lapja.

Természetesen folyóiratnak indult, és ugyanilyen természetesen csak az első (és egyben utolsó) számig jutottunk. „Gyönyörű” rózsaszín papíron, vastag filccel, írógéppel, fénymásolóval összetakolt újság volt ez, lényegében csak infantilis poénokkal telerakva. De az akkor még nem is sejtett célját így is messzemenően betöltötte: ha a kezembe kerül, újra érzem az osztály illatát (vagy épp szagát), újra hallom a hangokat, újra látom, ki melyik padban ül. Látom a zöld linóleumot, az összefirkált padokat, és érzem: különleges közösség a miénk, különleges emberekkel, különleges barátságokkal. A Béla a miénk volt, mi alkottuk, ró-lunk szólt – mindenki más számára bizonyára unalmas, érdektelen lett volna, de ez a legkevésbé sem érdekelt bennünket. Ez a lap úgy volt jó, ahogy volt. Nem a lap miatt – miattunk.

Mondanom sem kell, hogy pont annyi példányban fogyott el a lap, ahányan voltunk az osztályban. Meg sem kísértett senkit az a gondolat, hogy ne venné meg. Mert meg akarták venni. Persze az akarat intenzitása egyenesen arányos volt azzal, hogy ki-ki melyik „gyűrűn” állt az osztály magját körülvevő koncentri-

kus körök sokaságában, de annyira senki nem volt távol a „centrumtól”, hogy érdekltség híján merje meg nem venni a lapot (nézhetett is volna, hova került ezen tette után...).

Régen lapozgattam a Bélát. A legutóbbi költözésünk után nem is tudom, hova került. Mégis, e lap példája furcsa aktualitást nyert, mióta tudom, hogy új kezdeményezésként egyházunkban országos presbiteri találkozózt szerveznek szeptember 12-ére. Megdöbbenett az adat: az előzetes felmérések szerint nagyjából ötezer presbiter van gyülekezeteinknek. Ők azok, akik – még ha a presbiteriség eredeti, újszövetségi értelme sokat változott is – minden bizonnyal a centrumot körülvevő koncentrikus körökben a középponthoz közelebb, legközelebb lévő gyűrűkön helyezkednek el. Minden bizonnyal...

Valamit megértettek abból, hogy a közösség középpontjához való tartozás – nemcsak kötelezettségekkel, hanem – elsősorban érdekeltséggel jár együtt.

Ötezer presbiter – és körülbelül ugyanennyi az Evangelikus Élet heti példányszáma. Arról ugyan nincs pontos adatunk, hogy a lap minden olvasója presbiter-e, inkább csak megérzéseink: ezen ötezer fős presbiteri közösségnek nagyjából a fele lehet rendszeres olvasója lapunknak. Nem szándékozom bántani senkit, csak egyszerűen kérdések sorjázna bennem. Mi van a másik felével? Hol vannak ők, ha a magyarországi evangélikus közösség egyetlen hetilapja érdektelen a számukra? Vagy a lappal lenne baj, az lenne érdektelen (és persze ezen utóbbi kérdésekre még mindig illik öntudatos „Hát, igen!”-nel válaszolni).

Nem mértem meg semmilyen mérlegen, így nem tudom, hogy igazam van-e, csak egy létező közösség létező lapjához (egy osztálynak a Bélához) fűződő viszonyát tudom analógiaként idézni: Ez a lap úgy jó, ahogy van. Nem a lap miatt – miattunk.

Egy gyülekezet presbitériuma pár hete úgy döntött: ne legyen olyan presbiter, aki úgy érzi, érdektelen számára az Evangelikus Élet, az evangélikus élet. Valamit megértettek abból, hogy a közösség középpontjához való tartozás – nemcsak kötelezettségekkel, hanem – elsősorban érdekeltséggel jár együtt. A tótkomlói gyülekezetbe az eddigi hat helyett harminc Evangelikus Életet küldünk... E sorokkal is hálát adok a tótkomlói presbiternek döntéséért.

Talán ők a kezdet.

■ KENDEH K. PÉTER

Az EvÉlet jelen számától egy teljes oldalt szenteliünk lapunkban az egyházunk tisztviselőit vélhetően közelebbről is érdeklő témáknak. – A szerk.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Urunk, Istenünk, aki Jézusban arra biztattál minket, hogy könyörgéseinkben bátran és kitartóan keressünk téged, hallgasd meg imádságunkat, és add meg mindazt, ami üdvösséges!

[Lektor:] Könyörgünk a viláért, amelyet szépek és jók teremtettél, és mindeddig megőriztél, noha bűneink miatt a romlandóság törvényének is alávetted. Kérünk, kegyelmeddel ezután is védj, oltalmazd és újítsd meg a természetet. Áldd meg azokat, akik akarod szerint fáradoznak, hogy a föld nemzedékeken át lakható maradjon! Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, adj egymás iránti figyelmet szívünkbe, adj több türelmet békétlen közösségeinkbe, adj több alázatot a vezetőknek, és adj elegendő jószágot az emberi léleknek! Könyörülj a háborús tüzfészkekben élőkn: ne engedj, hogy az átélte nyomorúság miatt elkeseredjenek, hanem vezesd őket a kiengesztelődés és megbékélés útjára! Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézus Krisztusban világosságú jöttél közénk, állj azok mellé, akikre a kilátástalanság sötétsége borul! Állj mellénk is, hogy ne csak imádkozhassunk azokért, akik otthontalanok, akik éheznek, vagy más szükségét szenvednek, hanem tenni is tudjunk értük! Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézusban megmutattad, hogy hatalmad lecsendesíti a tengert, és a számunkra legyőzhetetlen erők szavadnak engedelmeskednek: légy mindazokkal, akik reménytelenül vívják küzdelmüket a betegséggel és a halállal, vagy kilátástalanul vergődnek a gyász fájdalmában! Nyújtsd feléjük megtartó kezdetet, hogy hitük bizonyosságot nyerjen: te úr vagy a halál fölött, és a te kezdeből senki és semmi nem ragadhatja ki életünket. Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézusban megmutattad, hogy hatalmad lecsendesíti a tengert, és a számunkra legyőzhetetlen erők szavadnak engedelmeskednek: légy mindazokkal, akik reménytelenül vívják küzdelmüket a betegséggel és a halállal, vagy kilátástalanul vergődnek a gyász fájdalmában! Nyújtsd feléjük megtartó kezdetet, hogy hitük bizonyosságot nyerjen: te úr vagy a halál fölött, és a te kezdeből senki és semmi nem ragadhatja ki életünket. Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézusban megmutattad, hogy hatalmad lecsendesíti a tengert, és a számunkra legyőzhetetlen erők szavadnak engedelmeskednek: légy mindazokkal, akik reménytelenül vívják küzdelmüket a betegséggel és a halállal, vagy kilátástalanul vergődnek a gyász fájdalmában! Nyújtsd feléjük megtartó kezdetet, hogy hitük bizonyosságot nyerjen: te úr vagy a halál fölött, és a te kezdeből senki és semmi nem ragadhatja ki életünket. Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézusban megmutattad, hogy hatalmad lecsendesíti a tengert, és a számunkra legyőzhetetlen erők szavadnak engedelmeskednek: légy mindazokkal, akik reménytelenül vívják küzdelmüket a betegséggel és a halállal, vagy kilátástalanul vergődnek a gyász fájdalmában! Nyújtsd feléjük megtartó kezdetet, hogy hitük bizonyosságot nyerjen: te úr vagy a halál fölött, és a te kezdeből senki és semmi nem ragadhatja ki életünket. Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Atyánk, könyörgünk szent népedért – az egyházért, egyházunkért. Gyújtsd meg bennünk Szentlelked tüzeit, áldd meg közöttünk az igehirdetés szolgálatát és a szeretet cselekedeteit. Áldd meg püspökeinket, elöljáróinkat, hogy minden döntésük a te akaratodba simuljon! Áldásod kíséreljen minden gyülekezeti munkát, hogy ne önmagunkért, hanem másokért élhessünk! Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, aki Jézusban megmutattad, hogy hatalmad lecsendesíti a tengert, és a számunkra legyőzhetetlen erők szavadnak engedelmeskednek: légy mindazokkal, akik reménytelenül vívják küzdelmüket a betegséggel és a halállal, vagy kilátástalanul vergődnek a gyász fájdalmában! Nyújtsd feléjük megtartó kezdetet, hogy hitük bizonyosságot nyerjen: te úr vagy a halál fölött, és a te kezdeből senki és semmi nem ragadhatja ki életünket. Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Mindenható Isten, hallgasd meg néped könyörgését, és hozd el hamar országodat Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélekkel él és uralkodik mindörökkön-örökké.
[Gyülekezet:] Amen.

[Gyülekezet:] Amen.

(Liturgikus könyv 399–400. o.)

SEMPER REFORMANDA

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – ZSOLT 97,1–12

Vízözön – tűzözön – fényözön

Vízözön. Az Írás úgy tudja, hogy csak nyolcan éltek túl: Noé és családja. Borzalmas, de mégis csak előkép: előképe a keresztség szentségének. Ez a valódi vízözön, és nincs túlélő: az embernek pusztulnia kell.

Tűzözön. Péter 2. levelében ezt olvassuk: „...egek régóta voltak, és föld is...” „...az isteni szó által az akkori világ özönvízzel elárasztva elpusztult, a mostani egek és a föld pedig ugyan-ezen szó által megkímélve megmaradtak, hogy tűznek tartassanak fenn az ítéletnek és az istentelen emberek pusztulásának napjára.” (2Pt 3,5,6–8)

„Tűz jár előtte, és megégeti ellenségeit mindenütt. Villámai bevilágítják a földkerekséget, látja ezt a föld, és megremegek. Viaszként olvadnak meg a hegyek az Úr előtt, az egész föld Ura előtt” – vallja az ítélt Istenről a zsoltáros.

Jézus is hasonlóan jövendöl, amikor második eljövételéről és a végső ítéletről szól. Isten kezében a tűz is az ítélet eszköze, akárcsak a víz.

A keresztségben mintegy utólag részesültünk a világot ezredévekkel korábban ért vízözön ítéletében. Testi szemmel nézve oly csekély mértékben, hogy hajlamosak vagyunk jelképes cselekményt látni benne. Félő, hogy nem vesszük komolyan: valami végérvényesen megváltozott. Meghaltunk mint Ádám fia, és újjászületünk mint Isten gyermeke. Nem vagyunk többé a halál fia, hanem az örök élet ígéretének várományosai lettünk. Ez valóság. A víz

ítéletén már túl vagyunk. Nem úgy, mint Noé, aki családjával csak túlélte a vízözönt, de maradt az, aki előtte volt: Ádám fia.

Mi Isten gyermekeivé lettünk, ha a mostani világban ez nem is nyilvánvaló, mivel Isten gyermekei is kísértethetők. Itt a földön utolsó leheletükig. Még az Elsőszülött sem lehetett kivétel: nyilvános pályája kezdetétől halála órájáig újra meg újra kísértést szenvedett. „Ha Isten Fia vagy...” – a pusztában ezekkel a szavakkal provokálta a kísértő, hogy térjen le az Isten által kijelölt útról, és látványos csodákkal bizonyítsa istenfiúságát. És utolsó óráiban újra hallania kellett: „...mentsd meg magad, ha Isten Fia vagy, és szállj le a keresztről!” (Mt 27,40) Tégy csodát! Ha megteszed, nem kell meghalnod! Igaz, ha megteszed, egyedül maradsz, mert az emberek közül senki sem születik újja Isten gyermekévé, hanem mind Ádám útját járják tovább, és a halál fia maradnak.

Az elsőszülött Fiú, az Elsőszülött mindvégig ellenállt a kísértőnek. Mi nem tudunk ellenállni. Mi újra meg újra elbukunk. (Jaj annak, aki azt gondolja magáról, hogy ő áll, és már nem is bukhat el!) Ezért bár a víz ítéletén túl vagyunk, a tűz ítéletének meg előtte állunk.

Tűzözön vár a világra, amikor a régi teremtés végleg eltűnik, és Isten – mindennapi imádságunkat teljesítve – végre elhozza országát. Isten gyermekei számára ez örömhír, mert megmenekülnek. Ez a világot el-

A VASÁRNAP IGÉJE

árasztó tűz elővételezésével lehetséges. „Mert a mi Istenünk emésztő tűz.” (Zsid 12,29) Elemeszt mindent, ami nem tőle van. De mi keresztségünkben nemcsak a víz ítéletén jutottunk túl, hanem arra is ígéretet kaptunk, hogy a Szentlélek tüze életünk során ki fogja égetni belőlünk mindazt, ami nem Istentől van, hogy a végítélet tűzözöne már semmi „éghetőt” ne találjon bennünk.

Manapság sokan sokféleképpen írják le a Szentlélek munkáját. Sok mindent tekintenek jelenléte bizonyítékának. Egy bizonyítékról rendre megfeledkeznek, pedig ez hitelesíti a többi: akit valóban Isten Szentlelke tölt be, azt tűzként kezdik égetni a bűnei. „Mert a mi Istenünk emésztő tűz” – és ez a harmadik isteni személyre, a Szentlélekre is igaz. De tüzével nem minket akar felemészteni, hanem csak azt, ami nem tőle van, ami az ő jelenlétével összeegyeztethetetlen az életünkben. Miközben a tisztító tűz középkori tanítása ellen – joggal – hadakozunk, ne feledkezzünk meg a valódi tisztító Tűzről, Isten Lelkéről! Mert életünkben ez a tűz menthet meg attól, hogy a végső ítélet tüze ne emészen el.

„Fényözön árad az igazra, és öröm a tiszta szívűekre” – mondja a zsol-

táros. Azokról jövendöl így, akiket a Szentlélek tüze folyamatosan tisztogat bűneiktől. Mert az ítélet tűzözöne után örök fényözön következik. Azoknak lesz benne részük, akikből a Lélek megszentelő tüze kiégette azt, ami Isten jelenlétével összeegyeztethetetlen. Ők éltető fényként tapasztalhatják meg Istent. Ez a fény lesz az otthonuk, miként a három kiválasztott tanítvány Mózeset és Illést láthatta kilépni abból a fényből, amely a megdicsőülés hegyén néhány pillanatra Mesterük igaz valójaként nyilvánult meg.

Ebbe a fénybe érkezve láthatjuk végre, hogy Isten életünket éppúgy, mint a világtörténelmet az igazság és a jog mértékével kormányozta, mert valóban „igazság és jog trónjának támasza”. De most a világ tekintete elől ez el van rejtve. Miként Luther mondja: hogy a bűnösök ne láthassák meg Isten dicsőségét.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozunk! Urunk, köszönjük vigasztalásodat: te nem feledkezel el rólunk, gyermekeidről, hanem velünk vagy mindennap, igéddel és Lelkoddal megtéled bűneinket, hogy a végső napon minket ne kelljen elítélned. Köszönjük a reménységet is: nem örök sötétség, hanem fény és világosság a mi örökségünk, melyben szüntelenül láthatjuk és magasztalhatjuk igazságodat. Őrizd meg mindvégig a hitben, Jézus Krisztusért. Amen.

Felséges Jézus, világ fejedelme

► **Vízkereszt a közöttünk megjelent Krisztus ünnepe. Isten nyilvánkozta magát világunkban. Karácsony ünnepe a csecsemővé alázódó Mindenható állítja a középpontba, vízkereszt arra emlékeztet: a felséges és dicsőséges Úr jelent meg közöttünk, fényt hozott a sötétségbe, s ma is ragyogó csillagként vezeti egyházát.**

Vízkereszt napja többnyire hétköznapra esik, így érthető, hogy az ünnepet követő első vasárnap valamennyire megismétli, de tovább is gondolja vízkereszt üzenetét. Liturgikus könyvünk szerint a nap témája: Jézus Krisztusban látható Isten dicsősége.

Az istentisztelet bevezető részét lezáró kollektá imádság a nap evangéliumának – a tizenkét éves Jézus történetének – engedelmességre vonatkozó elemét ragadja meg: „...látasd meg velünk feladatunkat, és adj erőt teljesítésükre...” Az epistola, a templomban történő eseményt kapcsolódási pontként használva, a helyes istentiszteletéről szól: „...szánjátok oda testeteket élő és szent áldozat-

ul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz...” (Róm 12,1–2) A közénk érkező dicsőséges Úr ad erőt küldetésünk betöltésére, öhozzá kell igazodnunk, tőle várhatunk tanácsot, az ő uralmának érdemes átadni magunkat.

A vasárnap graduáléneke teljes valónkat Jézusnak felajánló énekünk: Felséges Jézus, világ fejedelme (ÉÉ 371). Kevés ennyire egyértelműen imádati jellegű énekünk van. Protestáns izlésünk talán azt kívánja, hogy minden ének tartalmazzon valamiféle tanítást, még akkor is, ha imádságot énekelünk. Ez a vers azonban az Énekek énekének kései rokona: szinte másról sem szól, mint a Jézus-hoz kötő szeretetről, imádatról, akiche viszonyítva minden más – a természet, a világmindenség, ifjúságunk és szerelmünk – mulandó és értéktelen.

Sokáig középkori zarándokéneknek tartották ezt az énekét. Liszt Ferenc Szent Erzsébetéről szóló monumentális oratóriumában a zenekar kétszer is megszólaltatja dallamát, a Szentföldre indulókat megjelenítve. A partitúra egyik kiadásában még arra is volt gondolja Lisztnek, hogy függetlenül közölje az eredeti dallamot és az általa ismert – a ma használt

ÉNEKINCSTÁR

verstől kicsit eltérő – öt versszakos német énekszöveget is. Csak későbbi kutatások mutattak rá, hogy a dallam egy sziléziai népdalból vált gyülekezeti énekké. A dallam terenciá emelkedő sorfői és a szekvenciák hangsúlyos használata jelzi: nem valószínű, hogy középkori gyökerei lennének e népdalnak.

A szöveg a 17. század végén jelent meg először (Münster, 1677), de akkor még másik dallam kapcsolódott hozzá: az, amelyet mi a Szép hajnalcsillag kezdetű énekünkhöz használunk. A 20. század közepén himnológusaink egy része arra számított, hogy a Felséges Jézus visszakapja majd eredeti, barokkos dallamát, de úgy tűnik, a finom ívű sziléziai népdal is méltóképpen tudja hordozni a Jézust imádó verset. Így nálunk, magyar evangélikusoknál az az érdekes – de egyáltalán nem szegényesítő – helyzet állt elő, hogy az eredeti német vershez (Schönster Herr Jesu – Felséges Jézus) egy később-

bi német népdal dallamát társítjuk, az eredeti dallamon pedig egy új keletű, gyönyörű szöveget éneklünk, a Szép hajnalcsillagot.

A fordítás is, az új vers is Scholz László lelkész-költő tollából való, aki úgy tudta formálni énekszöveget, hogy az igényes költőiesség soha ne váljon a teológiai tisztaság kárára. A Felséges Jézus fordításakor szövege helyenként túl is szárnyalja a német eredetit, különösen a negyedik versszakban, ahol könnyed nyelvi leleménnyel állítja ellentétparba a nászágyat a koporsóval azért, hogy kiemelje: csak Jézus adhat örök életet, örök örömet nekünk.

Érdekes, hogy Észak-Európában ez az ének – Severin Ingemann romantikus versével – karácsonyi énekként ismert. A karácsonyi ünnepkör lezáró vízkereszti időben akár arra is emlékeztethet az ünnep éneke: bár eltűntek körülünk a karácsony kellei, leszedhettük már a karácsonyfát, ajándékaink megtalálták helyüket a polcokon, kevesebb a gyertya körülöttünk, és csak alig visszhangzik az angyali Glória-himnusz, karácsony legfontosabb ajándéka – Jézus, a Krisztus – közöttünk van, és közöttünk marad.

■ BENCE GÁBOR

„Ügyelj tehát arra, hogy Krisztusból ne csinálj Mózeset, sem pedig az evangéliumból törvényt és tanító könyvet, ahogyan Szent Jeromos és mások előzői tették. Mert az evangélium nem vár tőlünk cselekedeteket, sőt szinte kárhoztatja azokat. Egyedül a Krisztusban való hitre

serkent, aki értünk legyőzte a bűnt, a halált és a pokolt, hogy ne a magunk, hanem az ő cselekedetei, halála és szenvedései által legyünk jámborak, elevenek és szent életűek, s halálát és győzelmét úgy viseljük, mintha a magunk cselekedetei volnának.”

► Luther Márton: Előszó az Újtestamentumhoz (Szita Szilvia fordítása)

Kétszázhuszonöt éves a soproni evangélikus templom

► Folytatás az 1. oldalról

A sorozat legnagyobb ünnepe a január 4-i ünnepi, kétnyelvű istentisztelet volt, amelyen *Ittész János* elnök-püspök mellett az egyházközösség lelképásztorai, *Hegedűs Attila* igazgató lelkész, *Gabnai Sándor* esperes és *Volker Menke* német lelkész végezték a liturgiai szolgálatot. A vasárnap igéjéről, Jak 4,10–17-ről tartott prédikációjában Ittész János arra hívta fel a gyülekezet figyelmét, hogy a múlt emlegetése helyett a jövő felé kell néznünk. Gyakran hisszük azt, hogy mi vagyunk urai a folyamatoknak – viszont nem ebbe roppan bele a világ? Igénk ítéletet mond: Istent nem lehet büntetlenül kihagyni a dolgainkból. Sopron is gyakran azért szenvedett, mert sok e világi nagyúr azt gondolta, hogy ura lehet az életnek – bele is roppant a közösség az ő terveikbe. Bárcsak megértenénk, hogy Istent nem lehet kihagyni a számításainkból! Ezért áll ez a templom is, hogy hitetlenkedő szívünket újra meg újra figyelmeztesse az üzenet: Isten nélkül csak múló árnyék az életünk, sorsunk és alkotásunk. De azt is látnunk kell a figyelmeztetés és az ítélet mellett, hogy Isten nem akarja, hogy mi nyomtalanul elporladjunk – szögezte le igehirdetésében a püspök.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen *dr. Szála Erzsébet*, a gyülekezet gyűjteményeinek igazgatója megnyitotta a templom előterében bemutatott gyülekezettörténeti kiállítást. Röviden bemutatta a templomépítés tör-

ténetét, felhívva a figyelmet az akkori hívek adományszókedvére, illetve a munkálatok mai szemmel nézve is döbbenetes gyorsaságára.

Lapunkban ritkán megörökített pillanat: a gyülekezet virágcsokkal köszönti az egyházkerület püspökének feleségét

Végül *Firtl Máttyás* országgyűlési képviselő, *Gabnai Sándor* és *Ittész János* köszöntötte az ünnepi gyülekezetet. Az istentisztelet és a közgyűlés közel sem tartott három órán át – mint 225 éve a templomszentelési ünnepség –; utána sokan átsétáltak a líceumban tartott álfogadásra és beszélgetésre.

Az ünnepségsorozat ezzel nem ér véget: az egyházközösség gyermekrajzpályázattal és kiállítással, tudományos üléssel, egy tavaszi és egy őszi koncerttel, illetve a gyülekezet általános iskolájának tanárai által bemutatandó gyermekdarabbal szeretné emlékeztetessé tenni a templom két és negyed százados évfordulóját.

■ HEGEDŰS ATTILA

Az oltár előtt (balról jobbra): Volker Menke, Ittész János, Gabnai Sándor és Hegedűs Attila

Az evangélikus egyház együttműködésre törekszik az önkormányzatokkal

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) igyekszik együttműködni a települések önkormányzataival hitéleti és szociális tevékenysége során, ez kiterjesztési lehetőséget nyújt számára a hívek szolgálatában – nyilatkozta december végén *Ittész János*, az MEE elnök-püspöke a Magyar Távirati Irodának.

Az egyházközösségi létszámok alakulásának trendje tavaly az előző évekhez képest nem változott, hasonló demográfiai folyamatok zajlanak az evangélikus közösségekben, mint az országban, azaz jellemző rájuk az elöregedés, leginkább az aprófalvakban, noha öröndetes, hogy jó néhány helyen egyre több fiatal jár a gyülekezetekbe.

Az egyházi vezető kiemelte: a helyi önkormányzatokkal végzett közös munka a kistérségekben mozgásteret ad az evangélikus egyháznak hívei megtartásában. Kedvező példaként említette, hogy néhány helyen már beindult az evangélikus egyházközösségek együttes szociális munkája, így a 2009 elején induló közös projekt keretében naponta gondoskodnak az idősekről az őrségi Nádason.

Megemlítette a Kőszeg közelében lévő, nemescsói központtal működő gyülekezet terveit is; az itteni evangélikusok árva gyermekek, illetve gyermekeiket egyedül nevelő édesanyjak felkarolását célozták meg. Csecsemőkoruktól egészen az érettségiig tervezik segíteni a rászorultakat, akik-

nek lehetőségük nyílik arra, hogy evangélikus közoktatósi intézményekben tanuljanak. A gyülekezet intenzív pályázati munkával igyekszik előteremteni a szükséges forrásokat ehhez – jegyezte meg *Ittész János*.

A kormányzattal 2008-ban némileg intenzívebb kapcsolatot áptoltak, mint az előző években, néhány, az állami vezetőkkel létrejött találkozón pedig azt tapasztalták, hogy az állam igyekszik betartani ígéreteit, annak ellenére, hogy az egyház szakértői által megfogalmazott kritikák „nem mindig találtak befogadásra”. A püspök ígéretesnek mondta, hogy már év végén lehetett tudni, hogy januárban melyik napon találkozhatnak az állam képviselőivel.

Ittész János szavai szerint teljes áttörés azonban nem történt a két fél viszonyában, az állam gazdasági helyzetének nehezebbé válása pedig „nem tette könnyebbé a beszélgetéssorozatot”.

A személyi jövedelemadó állami kiegészítésének változása egyértelműen kevesebb pénzt jelent majd 2009-ben az egyháznak, ezt a gondot véleménye szerint valamennyire a hívek adakozása tudja enyhíteni. Az egyházi közoktatási intézményeknek a 2007. évre utólag járó kiegészítő normatívát az idei zárszámadási törvényben megfelelő mértékűnek nevezte, az összes egyháznak adandó 3,7 milliárd forintból az MEE hozzávetőleg 10 százalékkal részesedik.

A társadalom szociális hely-

zetéről szólva nyugtalanítóan nevezte, hogy a reálkeresetek nem emelkedtek, az emberek a karácsonyi vásárláskor különösen sok hitelt vettek fel, ami „jövőjüket tekintve rosszat sejtet”, mert felélik tartalékait. Ráadásul olyan termékeket is megvesznek, amelyekre igazából nincs is szükségük.

A szociális gondok enyhítését célzó tevékenységeik közül kiemelte a nyíregyházi Olta-lom Alapítvány hajléktalngondozó szolgálatát, ezenkívül részt vesznek több önkormányzat segélyezési akciójában, egyházközösségeik pedig igyekeznek szegény sorsú gyülekezeti tagjaikat segíteni „figyelő és gondoskodó” szolgálataikkal. Idén az egyházban kiemelten kezelik a fővárosi Szeretetotthon ügyét, 2010-ben pedig az országos egyház valamelyik oktatási intézményével tesznek ugyanígy, ami azt jelenti, hogy nagyobb arányban részesítik az adakozásból befolyt összegből.

Az evangélikus püspök kiemelte: 2009 az evangélikus egyházban Sztehlo Gábor-emlékévé, melynek során a száz éve született, a II. világháború idején zsidó gyermekeket is mentő evangélikus lelkészre emlékeznek, terveik szerint szeptemberben pedig szobrot is állítanak neki társadalmi összefogással. A programok közül szólt még a presbiterek országos találkozájáról is, amelyet szeptemberben tartanak majd a pestszentlőrinci sportcsarnokban.

► MTI

Nagyothallók előnyben?

Azt reméltük, hogy most végre igazán nyugodt szilveszterünk lesz, az az nyugodtan alszunk majd és év utolsó éjszakáján, hiszen pihenni kell az újévi szolgálat előtt.

De miért mondom, hogy végre? Csak azért, mert jó öreg vizslánknak, aki a búcsúzó év utolsó napjaiban lépett tizenegyedik évébe, bizony az elmúlt évek folyamán egyre észrevehetőbben, tavaly pedig már látványosan megromlott a hallása. Így tehát nem tűnt alaptalannak a gondolat, hogy végre nyugodt éjszakánk lesz, mert bizony – örvendeztünk előre – már nem fogja meghallani a szokásos szilveszteri dobhártyarepszto zajokat: a papírtrombiták sívítását, a tiltás ellenére is durrogatott petárdák hangjait, sőt még a tűzijátékok sem.

Míg fiatalabb volt, érzékeny vizsgálalake minden erőszakos és szokatlan hangra idegesen reagált. S az óév esti össznépi zajongástól – bár mindig is lakáslakó volt – remegni és lihegni kezdett, s órákon keresztül vigasztalhatatlanul és megállíthatatlanul járkált fel s alá, bújt volna a legkisebb, nyugalmat ígérő zugba is. De hiába, hiszen éles hallását semmi nem tudta eltoppanítani – legfeljebb a végző megoldásként beléerőszakolt,

egész furcsa kutyabambaságot okozó idegnyugtatót könyvitett a helyzetén. Átmenetileg.

Száz szónak is egy a vége: mára megváltozott a helyzet. Most valóban nem csalódtunk, mert öreg, nagyothalló vizslánk háborítatlanul átaludta a két – a búcsúzó és érkező – esztendő összekötő éjszakát...

De nem így én magam! És ahogy többektől hallottam, sokan mások sem, a még jól halló kutyák és egyéb háziállatok gazdái sem, és maguk a szerencsétlen jószágok sem! És a betegek a kórházban vagy otthon betegágyban fekvők sem, és a kismamák sem meg a kisgyermek és a könnyű álmú öregek sem! Nagyon sokan nem tudtak, pedig szerettek volna aludni.

Én még ilyet, mint 2008 szilveszter éjjelén, eddig még nem hallottam! Pedig az én hallásom sem javul éveim múlásával. Órákon keresztül dübörgött az utcán a diszkózene, késő éjszakáig újra és újra – nem túlzás – felbőmbölt a tűzijáték ágyúhangja, és az utcán randalírozók hangoskodása a várt és remélt nyugalomnak még a reményét is elűzte. S ha emellé még a tévéadók színvonalatlan és olykor botrányos műsorait is odateszem,

ÉGTÁJOLÓ

amelyeket úgynevezett szilveszteri mulatságként és szórakoztatásként felkínáltak, óhatatlanul feltámad a kérdés: kinek és mire jó mindez?

Mintha egyre nyilvánvalóbb, tudatosan szervezett hadjárat indult volna minden ellen, ami a nemes és igényes kultúrát képviseli, vagy ami lehetővé tenné a tartalmas, mértéktartó szórakozást. A dobhártyarepszto harsányság, a nemritkán alpári stílus, kétértelműség és szennyes kulturátlanság úgy áraszt el bennünket, hogy szinte fuldoklunk benne, és kivédhetetlenül mételezi gyermekeink és ifjúságunk gondolkodását.

És sajnos már a szülők és nagyszülők is veszélyeztetettek, vagy ha maguk még nem adták is be a derekukat, de már nincs erejük, energiájuk – ne szépségük: nincs bennük bölcs és felelős szeretet – arra, hogy igyekezzenek megvédeni azokat, akikért Isten

előtt hordoznak felelősséget. Pedig közös feladatunk, hogy harcoljunk a mindent elborító igénytelenség és izléstelenség ellen, ifjúságunkat és önmagunkat is igyekezzünk megvédeni az ártalmas hatásokkal szemben.

De hogyan lehet ezt megtenni? Vajon nem az az egyedüli megoldás, hogy – mint öreg vizslánk – nagyothallókká leszünk? Olyanokká, mint akik – már kicsit mindenben kívül és mindenben túl – csak úgy tengetik napjaikat? Akiknek csak az *élni és élni hagyni* az életelve – és ezzel, akár tudják, akár nem, nemritkán a gondatlan veszélyeztetés büntetettét is elkövetik.

Ne áltassuk és ne csapjunk be magunkat! Így biztosan nem leszünk küzdelmünkben, az Istentől ránk ruházott felelősség gyakorlásában eredményesek! Még magunkat sem tudjuk így – ezzel a vélt vagy valós kiülmáradással – megvédeni, hát még azokat, akik ránk vannak bízva, és tőlünk kellene megtanulniuk a tisztességet, a becsületet, a morális tartást és az igényes kultúra szeretetét. Az úrt kellene kitölteni! Azt az úrt, amely sok kortársunk szívében, lelkében táton. És amely aztán kritikátlanul beszív mindent, amit kellő reklámerővel rátukmálnak.

Nem nagyothallókká, hanem érzékeny fülűekké és jól hallókká kellene lennünk! Egyrészt azért, hogy végre felfigyeljünk arra, hogy ma inkább igaz, mint eddig bármikor: „...a teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19) Másrészt pedig azért, hogy meghalljuk Jézus Urunk figyelmeztetését, amellyel az ízet vesztett sóról mondott példabeszédét zárja: „*Akinek van füle a hallásra, hallja!*” (Lk 14,35)

És bármennyire nehéznek, olykor meg szinte lehetetlennek tűnik is, keresnünk kell a csendes percek, a lélek csendjét, amikor meghallhatjuk Jézus Urunk halk szavát. Mert csak ő kész és képes legyőzni az ellenséget, a mindnyájunkat elnyelni akaró ordító oroszánt (1Pt 5,8).

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Aliansz-imahét

A Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) január 4. és 11. között tartotta imahétét. A központi nyitóalkalmon január 4-én a budapesti Wesselényi utcai baptista imaházban *Szeverényi János* evangélikus missziói lelkész hirdette az igét.

▶ *EvÉlet-infó*

Imahíd az izraeli békéért

Berlinben a zsidó messiási missziói szervezet, a Beit Sar Shalom imazsgalmat indított az izraeli békéért. Január első három hetében a messiáshitű Jézus-követő zsidók naponta 9 és 21 órakor imádkoznak a válságterület békéjéért – jelentette be *Wladimir Pikman*, a missziói szervezet vezetője. Minden keresztényt hívnak az együtt imádkozásra.

„Isten minden politikusnál jobban tudja, mi szükséges a megoldáshoz. A terjedő válság világszerte antiszemita tendenciák erősödéséhez vezethet. Márpedig Jézus/Jézus Izrael Messiása és a Béke Fejedelme” – tette hozzá *Pikman*. Hozzá imádkoznak a hatékony és tartós béke megteremtéséért, a politikusok számára belátásért és jó döntésért.

▶ *PAX News*

Honlapot indítottak református lelkészek az ügynökkérdés rendezésére

Honlapot indítottak fiatal református lelkészek és értelmiségiek az ügynökkérdés lezárása érdekében – tájékoztatta a Magyarországi Református Egyház tavaly december végén az MTI-t.

A távirati irodához is eljuttatott hírlevélben az áll: a weblap szeretné elérni, hogy „továbbra is testvéreinknek tekinthessük mindazokat, akik jelentettek, és akikről jelentettek, és ezzel felelősen hozzájárulni ahhoz, hogy egyházunk le tudja tenni e súlyos terhet”. A dokumentum annak a meggyőződésnek is hangot ad, hogy ezzel az egyház fontos szolgálatot tenne a magyar társadalomnak is.

A weblapon az olvasható, hogy az aláírókat elsősorban nem a múlt felátlatlansága aggasztja, hanem annak következményei, mert szerintük elmentesen cselekednek „a világosság hirdetésének” elvével azok, akik nem teszik tisztába az ügynökkérdést. Mint fogalmaztak, a közös szembenézés hiánya sok területen megbénítja egyházi életüket és társadalmi szerepvállalásukat, ráadásul zsarolhatóvá teszi a református közösséget. Ebből az állapotból a reformátusoknak közösen kell kiutat keresniük – hangsúlyozták.

Az aláírók utaltak arra, hogy koruknál fogva őket nem érinti az ügynökkérdés, éppen ezért „szomorúan látják”, hogy az ezzel kapcsolatos bizonytalanság az egyház „hitelességét megkérdőjelezi”, mert „többszörösen elszalasztották azokat az alkalmakat, amikor a rendszerváltás után ezzel a problémával őszintén szembenézhetek volna”.

A honlap annak alkalmából jött létre, hogy 2009-ben lesz húszéves az ügynökkérdés Magyarországon – hangoztatták.

▶ *MTI*

Kiadták a világ első roma Bibliáját

Megjelent a világ első roma – lovári – nyelvű Bibliája a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat és a Hungarofest Kht. Reneszánsz Programiroda gondozásában, ami a 2008-as Biblia-évkönyv és a reneszánsz évkönyv is méltó lezárása – közölte sajtótájékoztatón tavaly december 23-án Budapesten *Juhász Judit*, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgató-helyettese.

Juhász Judit reményét fejezte ki, hogy a Magyarországon élő mintegy nyolcszáz ezer cigány közül minél többekhez eljut az anyanyelvű Biblia, és a világon élő tizenöt-húsz milliós roma népesség is mihamarabb részesül belőle.

Gárdos Bernadett, a Reneszánsz Programiroda igazgatója elmondta: a kétezzer példányos kiadvány megjelentetéséhez hatmillió forinttal járultak hozzá, amely a nyomdai munkálatokat és a fordítás egy részének költségeit fedezte. Kijelentette: „Egyértelmű volt, hogy ezt a bibliafordítást támogatni kell, ezen nem volt szabad gondolkodni”, mert „a 21. században újra fel kell fedezni az istenértelmit”. *Várkonyi Gábor* történész, a roma Biblia szakmai kurátora rámutatott, hogy ez a könyv a cigányok esélyegyenlőségéhez is hozzájárul. „Ez a pasztoráció része, mert akiket nyelvükben megszólítunk, azokhoz mindig el tudunk jutni” – tette hozzá.

Vesho-Farkas Zoltán, a Biblia fordítója kitért arra, hogy a munka során meg kellett újítani a cigány nyelvet, számos kifejezés pontos fordításához pedig a hindi nyelvből kellett átvenni szavakat. Ezenkívül a teológiában használatos és nemzetközi szavakat is használt a lováriiban nem létezők pótlására.

Tarjányi Béla, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat ügyvezető elnöke úgy fogalmazott, „döbbenetes, hogy kétezer évkönyv kellett eltelnie, hogy legyen a romáknak külön Bibliájuk”. Utalt arra, hogy 2003-ra készültek el a lovári nyelvű *Újszövetséggel*, és a Biblia éve legszebb karácsonyi ajándékának nevezte, hogy a cigányokhoz most már a teljes Szentírás eljutott.

Az MTI kérdésére *Tarjányi Béla* elmondta, hogy reményei szerint a roma Bibliát a Vatikán felajánlja a világ püspökeinek terjesztésre. Utalt arra, hogy a készülőben lévő lovári Bibliáról már tavaly tartottak sajtótájékoztatót Ausztriában, a stuttgarti székhelyű Protestáns Bibliatársulat pedig korábban már több alkalommal rendelt a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulattól lovári nyelvű *Újszövetséget*. Hozzátette: a lovári *Újszövetség* már a megjelenése óta olvasható interneten, és ugyanez a céljuk az *Őszövetséggel* is.

▶ *MTI*

Tiltakozás Szarajevóban a Mikulás-tilalom ellen

Több százán tiltakoztak Szarajevó belvárosában tavaly december 28-án amiatt, hogy kitiltották a Mikulást az óvodákból.

A Bosznia-Hercegovina fővárosában működő bölcsődék és óvodák vezetői nemrég úgy döntöttek, hogy idén nem engedik a Mikulást a gyerekek közelébe az ünnepek idején. Ezt azzal indokolták, hogy a város lakosságának többsége muszlim vallású, és a Mikulás nem része az iszlám hagyománynak.

A rendelkezés elleni tiltakozásul szülők és gyerekek – több vallás képviselőjében – egy belvárosi téren gyűltek össze, és hangos sípszóval követelték vissza a Mikulást, aki Bosznia-Hercegovinában is évtizedek óta az év végi ünnepek hagyományos figurája.

▶ *MTI*

A bizalom zarándokútja a földön

Brüsszel adott otthont a 31. Taizé-találkozónak

▶ **„Európa fővárosában” gyűlt össze negyvenezer fiatal az öreg kontinens minden részéről, hogy Jézus nevében imádkozva, énekelve, gondolataikat kicserélve töltsön el néhány napot 2008. december 29. és 2009. január 2. között. Köztudott, hogy a franciaországi Taizé ökumenikus közösség minden esztendő fordulóján ifjúsági találkozót szervez valamely európai nagyvárosban. Budapest már két ízben, 1991-ben és 2001-ben adott otthont az eseménynek, ez alkalommal pedig a belga főváros látta vendégül a résztvevőket. A brüsszeli színhelyen a hagyományos, ige melletti elcsendesedéseken kívül olyan témák is előtérbe kerültek, mint a globalizáció és a pénzügyi válság, a szegénység vagy a pluralizmus megélése egy-egy lakóhely szerinti közösségen belül.**

Az Európai Unió (EU) itt székelő intézményeinek képviselői több esetben is vendégül látták a találkozóra érkezett keresztény fiatalokat. December 30-án *Jacques Barrot*, az Európai Bizottság alelnöke és *Mario Sepi*, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke fogadta az érdeklődőket a bizottság épületében, míg ugyanazon nap az Európai Unió és a fiatalabb generációk témakörben *Jan Figellel*, az EU ifjúságügyi biztosával és *Adrianus van Lunz* püspökkel lehetett beszélgetni. (*José Manuel Barroso*, az Európai Bizottság elnöke levélben köszöntötte a találkozót résztvevőit.)

Az egyik közös esti imán *Fabiola* belga királyné, valamint *Danneels* belga bíboros is részt vett. Több egyházi és világi vezető intézett üdvözlő üzenetet a fiatalokhoz – például *XVI. Benedek* pápa, *Ishmael Noko*, a Lutheránus Világszövetség titkára vagy *Ban Ki Mun* ENSZ-főtitkár.

Alois testvér, a Taizé-közösség vezetője nyílt levelében és az esti imák keretében is arra kérte a fiatalokat, hogy Istenben bízva, mindennapjait az ő jelenlétében élve segítsék

egymást, építsék otthoni gyülekezeteik közösségét, és lépjenek át a társadalmakat megosztó válaszfalakat. Beszédében felhívta a figyelmet,

Szilveszteri virrasztás a résztvevőket fogadó templomok egyikében

hogy a gazdasági válság nehézségei közepette különösen is fontos a szolidaritás példamutatása, a népek közötti kiengesztelődés, a nyomor és a háborúk elleni küzdelem.

Ebédosztás fennakadások nélkül

„Nagyon szeretem a taizés énekeket és azt, amikor a *Miatyánkot* mindenki a maga nyelvén mondja el egyszerre.” „Számomra mindig elképesztő átélni találkozóról találkozóra azt, amikor ennyi tizen-huszonéves – a szilvesztert is együtt ünneplve – alkohol nélkül is jól tudja magát érezni. Jó dolog, hogy a segítőknek jelentkezők, akik ugyanúgy kifizetik a részvételi díjat, önként vállalják az ételosztást, a szemétszedést vagy a tömegek irányítását. És a több tízezernyi ember hőbörgés nélkül elfogadja, ha egy ilyen segítő felhívja a figyelmet a helyszíneken például a kötelező haladási irányra. Összességében a találkozó nagy része ezen az önkéntes munkán alapul, és mégis hihetetlenül jól szervezett! Már alig várom a következő alkalmat, ami a lengyelországi Poznańban lesz.”

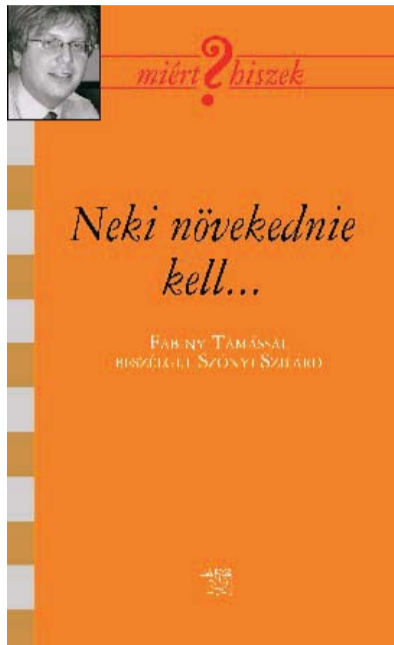
■ **BODA ZSUSZA**

Jacques Barrot, az Európai Bizottság alelnöke előadást tart a Európai Gazdasági és Szociális Bizottság épületében

Megszólító tanúságtétel

► **Fabiny Tamás „Neki növekednie kell...” címmel a Kairosz Könyvkiadó Miért hiszek? sorozatában most megjelent kötetében Szőnyi Szilárd beszélget a püspökkel. Amikor Fabiny Tamással első ízben találkoztam a bonyhádi evangélikus gimnáziumban, a Bibliából a kreativitással és a tehetséggel kapcsolatos példázatokat mesélt. De hogyan? Egy püspöktől az ember – akármilyen fiatalos – azt várna el, hogy idéz, és dörgedelmes módon bizonyítja, hogy a híveknek lenne még mit tenniük a Biblia ismerete érdekében. Ezzel szemben Fabiny püspök akár újsághírnék is beillő parafrázisait adta az ismert biblikus történeteknek, és hozta ezzel közel az igazi lényegét mindenkinek. Mindez igen jól összecseng az életrajzi riportkönyv zárásával, ahol püspöki beiktatásáról beszél, és elmondja, hogyan választotta az eredetileg tervezett püspöki jelmondat helyett – amely Pál apostol igéje, és így szól: „A teremtet világ sóvárogra várja az Isten fiainak megjelenését” – Keresztelő Szent János szavait: „Neki növekednie kell, nekem kisebbé lennem.”**

nyos!« Mondhattam volna a világ legnagyobb szónoklatát, avagy képviselhettem volna borzasztó tévtanítást, a néninek, Isten áldja meg, csak az volt fontos, hogy be szépen beszél a lelkész úr!”

Bár nem voltam ott, és ezért nincs jogom arra, hogy másként értelmezem a jelenetet, mint az, aki átélte, de hadd rehabilitáljam a nénit és egyben Fabiny Tamást is. Az érzelmi viszonyulás a legtöbb információt integráló viszonyulásunk bármihez, ami körülvesz minket. A logikus, bal agyféltekénk egyszerre csak öt-nyolc adat feldolgozására képes. A képszerű, zenei, kreatív jobb agyféltekénk ezt csak tízszer haladja meg. Ha bármilyen ennél bonyolultabb helyzettel találkozunk (és életünk igazán fontos eseményei mind ilyenek), akkor az információk megértésének folyamatába a tudatalattink is belép, amelyik a döntéseit érzelmek formájában közvetíti felénk. Hadd hozzam erre példaként azt, hogy Isten létét sem logikai magyarázattal fogadjuk el. Ilyenkor millió és millió, a logikus vagy akár a képszerű agyunk kapacitását messze meghaladó tudás összegződik bennünk. Meggyőződésem tehát, hogy a néni nem felszínes volt. A néninek Fa-

biny Tamás a lelkét érintette meg, hiteles emberként hitet csiholt, és ez sokkalta, sokkalta több, mintha a néni bármit is megértett volna a prédikációból a szó köznapi értelmében.

A kötetben Fabiny Tamás felidézi, hogy „a protestáns kifejezés az eredeti értelme szerint nem tiltakozást jelent valami ellen, hanem annyit tesz: pro testó, vagyis tanúságot tenni valamiről”. Ez a tanúságtétel, méghozzá hiteles, a befogadóhoz idomuló, megszólító tanúságtétel Fabiny Tamás sajátja, és ezt a tanúságtételt adja vissza kiválóan az interjúkötet.

A könyvben megjelent beszélgetésnek a tanúságtétellel egybecsengő másik fő gondolata a beszélgető egyház ideája. A mai korban sajnos már elfelejtettünk beszélgetni. Ha beszélgetünk, akkor az sokszorta üres. A szavaink konganak, és mi magunk nem vagyunk jelen a beszélgetésben. Nem vállaljuk magunkat, nem árad a szeretet a szavaink mentén. Csöng a mobilunk, és a másikat könnyűszerrel odahagyva egy újabb beszélgetésbe ruccanunk. Vannak persze közöttünk kivételek, akik még tudnak beszélgetni. Ilyen Szőnyi Szilárd és Fabiny Tamás. Figyeljünk rájuk, és olvassuk el e könyvet!

Fabiny Tamás nemcsak lelkész, nemcsak püspök, hanem magát emberségében, esendőségében megmutató ember. Embersége adja lelkései hitelét. Soha nem felejttem el, amikor a nyáron Káptalanfürdőn a kutató diákokkal és Tamással beszélgetve megmutattam egy másik könyvében a képet, amelyen a püspök hátán a gyermekei lovagoltak. Bevallom

őszintén, kicsit félttem ettől. Félttem attól, hogy ezzel zavarba hozom a püspöket. Elvégre egy püspöknek nem illik négykézláb mászkálni, mert hova lesz akkor az öt övező tisztelet? Azt a szereteteli mosolyt, amely Fabiny Tamás arcát előntötte, amikor a lovaglós képet bemutattam, nehéz elfeledni. Ez a mosoly tudta, hogy a tiszteletet nem a forma adja. A tisztelet a tartalomtól fakad, és mindig újra és újra megújítandó azokkal, akikkel az ember kapcsolatba kerül.

A könyvben bemutatott egyház gyermekszerető egyház, a gyermekeket a lelkészi összejövetelekre, az istentiszteletek kincseinek tartó hely. A jövőbe vetett hit helye. Ez a hit, ez a bizalomteli, tiszta szeretet különösen fontos válság idején. Fabiny Tamás rámutat arra, hogy az egyház nemcsak gyermekszerető, nemcsak beszélgető, hanem szolidáris egyház is, és szolidaritása olyan vonás, amely a jövőben nőni fog, amelynek növekednie kell. Ezzel tudja szolgálni a megtartást, az összetartást, a kiút közös keresését egy olyan korban, amely váratlanabbnál váratlanabb helyzeteket állít elénk. Készüljünk erre fel – olvassuk el ezt a könyvet.

■ CSERMEY PÉTER

A fenti írás a december 15-ei könyvbemutató elhangzott laudáció szerkesztett szövege.

A kötet a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható. Ára 1500 Ft.

Csermely Péter méltatja a kötetet a Pilinszky János irodalmi kávéházban december 15-én tartott bemutatón. Mellette a „beszélgetőtársak”: Fabiny Tamás és Szőnyi Szilárd.

A Református énekek a Mahasz toplistáján

A Református énekek VII. része megelőzi a Magyar Hanglemezkiadók Szövetsége (Mahasz) lemezadási listáján többek között *Madonnát*, *Andrea Bocellit*, a *Hobo Blues Band* legújabb lemezét és az *ABBA-t* – közölte az MTI-vel tavaly november végén *Böszörményi Gergely*, a Periferic Records ügyvezető igazgatója.

A kórusénekeket tartalmazó korong a 20. helyen nyitott az albumok és válogatáslemezek Top 40-es listáján. Amint Böszörményi Gergely elmondta, Magyarországon nincs még egy olyan felekezet a reformátuson kívül, amelyik összegyűjtötte volna saját egyházi énekeit hanglemezre, szerinte ez is lehet a siker oka. A *Református énekek VII.* ennek a gyűjtőmunkának a gyümölcse.

A hanganyagot múlt év nyarán vették fel a Művészetek Palotájában, a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben tartott koncerten, amelyen a Kárpát-medence számos pontjáról összehívott, háromszötven tagú kórus adta elő *Csomasz Tóth Kálmán* és *Máté János* református egyházzeneszerzők kórusműveit.

A reformáció emléknapiján, október 31-én megjelent hanghordozó alapjául szolgáló koncertet az V. református zenei fesztivál keretében rendezték, amelyen négy karnagy vezényelt, és a több mint ezeröttszáz hallgató is együtt énekelt.

A lemezkiadónak többek között az a küldetése, hogy járják a református gyülekezeteket, ahol a kóruséneklés fellendítését célozzák meg. Az idősödő gyülekezetekben ennek hatására már most is érzékelhető a fellendülés, egyre többen vesznek részt szívesen a gyülekezeti éneklésben ott, ahol a *Református énekek* lemezsorozat alapján is énekelnek. Példaként megemlítette, hogy a pasaréti lelkész ezekről a lemezekről tanítja a gyülekezetét a református énekekre.

Böszörményi Gergely arról is szólt, hogy a református közoktatási intézményekben kötelező tanfolyam a zoltáreneklés, ehhez pedig az egyik legjobb oktatási segédanyag ez a lemezsorozat.

► MTI

► **Egy mára elfeledett magyar festő újrafelfedezése történt meg az elmúlt esztendőben. Mindez azért kívánkozhat egy egyházi újság lapjaira, mert a festő egyben lelképásztor is volt, munkáinak ihletője főképpen a Biblia.**

A festő-lelképásztor Szűdy Nándornak hívták, és már harminchárom esztendeje, hogy meghalt. Losoncon végezte a református teológiát, miközben Budapesten, Szőnyi István szabadiskolájában festészetet tanult. A második világháború alatt vált ismert festővé, kiállításairól több munkát a Fővárosi Képtár és a Szépművészeti Múzeum vásárolt meg. A háború után Békésen szolgált hat éven át, ez festői munkásságának fontos színhelye. Később végleg Budapesten telepedett le, és a XIII. kerületi Pozsonyi úti református egyházközségben szolgált nyugdíjasáig.

Egyházi kapcsolatai révén külföldön is kiállíthatott: Prága, Edin-

„A művészet tragikus Isten-keresés”

burgh és Glasgow jelentették sikerének állomásait. A rendszerváltozást követően kizárólag Sárospatakon láthatták munkáit, mígnem idén nyáron az Oltalom Alapítvány katalo-

gizálta és vándorkiállításaként elindította az országban a Szűdy-gyűjteményt, amely immár közel kétszáz darabot számlál. Az első állomás Szegvár volt, a második Békés, egy-

kori szolgálatának helyszíne, ahol néhány családtagja él.

Szűdy Nándor művészetének két fő témája saját vallomása szerint az „expresszvizitikus jellegű figurális festészet és a vízparti napsütések és garami tájak szép világa”.

Bibliai témái közül megemlíthető például az irtalmas samaritánus példázata, melyet többször is megfestett. Igen érdekes ezeket az alkotásokat egymás után megfigyelni. Az első ilyen képet még 1951-ben alkotta, címe *A két számár*; hat évvel később hasonló kompozícióban, de már az alakokra koncentrálván *A segítség* címmel festette meg, a végső, legmélyebb verzió 1962-ben készült el. Az *embertárs* vonalait immár elnagyolták, az élénk színek már-már *Van Gogh* hatását mutatják. Szintén többször nyúlt a menekülő szent család témájához, a Golgotához, a halászat és a magvetés biblikus mondanivalójához. Megfes-

Reisinger János irodalomtörténész *Az embertárs* című Szűdy Nándor-festményt mutatja be Békésen

tette a tékozló fiú példázatát is, valamint igen erőteljesek apokaliptikus látomásai.

Egyik előadásában Szűdy Nándor így vélekedett: „A művészet tragikus Isten-keresés. Az érzékelhető isteni gondolat a szép lehetőségein keresztül. Az ember eszmélése: honnan jövünk, és hová megyünk? Ezért érték a művészet. Az a tény, hogy az ember színekben, formákban és hangokban keresheti a harmóniát, az isteni lehetőséget, az Isten teremtő gondolatát, azt a megdöbbentő élményt adja embernek, hogy milyen szép Isten ajándéka, a művészet, amivel élni a földi embernek nem szegény, hanem felemelkedés.”

Jelenleg a kiállítás Eleken, a városi könyvtárban látható, majd a képek két részre bontva indulnak körútra: egyik részük a Dunántúl, a másik a Dél-Alföld több településén lesz megtekinthető. Októberben pedig újra Békésen, a városi galéria nagytermében nyílik meg az alkotó – több hónapon át nyitva tartó – gyűjteményes tárlata.

■ SZEGFŰ KATALIN

Szűz Mária Jézust szült

Fiúnak adott életet Szűz Mária, és Jézusnak nevezte el. Szűz Mária párja ács. A szülés karácsonykor történt, de nem bő kétezer éve, hanem múlt év decemberében, és nem a Közel-Keleten, hanem a zömmel katolikus Peruban. A kismama húszéves, és Szűz Mária a keresztnéve, *Virgen Maria Huaracayának* hívják. Az apa ugyanakkor nem József, hanem *Adolfo Jorge Hamani*, viszont ő is ács. Eredetileg egy profi focistáról akar-

ta elnevezni gyermekét, ám a karácsonyi szülés no meg az anya keresztnéve és az ő foglalkozása oly nagyszerűen „passzoltak” a betlehemi történethez, hogy Jézus lett a fiú, bár nem csak: *Emanuel* keresztnévet is kapott.

„Kétezer év elteltével a betlehemi történet újraéledt!” – adta hírül öles betűkkel a legnagyobb perui lap, az *El Comercio*.

► MTI

Jézus Krisztus-mecset Madabában

A tolerancia jegyében Jézus Krisztusról nevezték el a közelmúltban a jordániai Madaba város egyik mecsetjét – jelentette a helyszínről az EFE hírügynökség.

A muzulmán vallás az egyik prófétájának tekinti Jézust, aki a muszlim hit szerint megjövendölte Mohamed eljövételét – hangsúlyozta *Belal Hanini* madabai imám.

A mecsetet egy muzulmán család építtette, és falán látható a *Korán* több, Jézus Krisztust és Szűz Máriát méltató verse. Az Ammánától harminc kilométerre lévő, görög-római mozaikjairól nevezetes, hatvanezer lakosú városban mind a muzulmánok, mind a keresztények üdvözölték a névadó határozatot.

Az ANSA hírügynökség megjegyzi, hogy a madabai mecset alighanem az egyedüli a világon, amely Jézus nevet kapta.

A város lakóinak mintegy kilencven százaléka muzulmán, tíz százaléka keresztény.

Madaba városában van a Szent György ortodox bazilika, amelyben a Szentföld első mozaiktérképe látható, és a városnál folyik a Jordán ama szakasza, ahol a keresztény hagyomány szerint Jézust megkeresztelték.

► MTI

Malajziában betiltották a jogát az iszlámhívők számára

Betiltotta a joga gyakorlását a malajziai muzulmánok számára az ország iszlám közösségének legfőbb vallási testülete.

A Nemzeti Fatva Tanács azzal indokolta döntését, hogy a széles körben népszerű joggyakorlatokban a hindu vallás elemei találhatók meg, amelyek megronthatják a muzulmánokat. A vallási testület elnöke, *Abdul Shukor Husin* közölte, hogy az Indiából eredő jogában nemcsak testi gyakorlatok vannak, hanem olyan vallási elemek is, mint az ének vagy a fohász. Husin szerint ez elfogadhatatlan, mert pusztítja a muzulmánok hitét.

A Nemzeti Fatva Tanács döntései nem kötelező érvényűek a Malajziában élő muzulmánokra – akik a huszonhétmillió lakosságának kétharmadát teszik ki – mindaddig, amíg nem kapnak helyet a malajziai jogban vagy az iszlám törvényrendszerben. A muzulmánok többsége azonban tiszteletből követi a tanács utasításait.

A döntést a malajziai muzulmánok körében kibontakozott vita előzte meg, amelyet egy iszlám hittudós robbantott ki a múlt évben azzal, hogy iszlámellenesnek minősítette a jogát.

► MTI

Miért került be Angelina Jolie a Bibliába?

Svéd szakemberek készítették el a Biblia vizuálisan ultramodern változatát, a „színes Bibliát”. Elképzelésük az volt, hogy ki kell emelni az *Ótestamentumot* hagyományos formájából és át kell változtatni attraktív folyóirattá, csalogató fotókkal, amelyek között helyet kap *Angelina Jolie-től Martin Luther Kingig* számos közismert személyiség.

Az új Biblia Svédországban nagy siker lett. A hatvanezer példányból, amelyet az északi országban évente eladnak, harmincezer „színes Biblia” volt. A *Vogue-gal* vagy a *Vanity Fairrel* szemre összetéveszthető kiadványban a híres emberek fotói mellett az évezredek bibliai szövegei olvashatók. Ez a Szentírás idén márciusban megjelenik az Egyesült Államokban is – írta az *El País* című spanyol napilap.

„Van a lakosságnak egy jelentős százaléka, amely intelligensnek, műveltnékin tekinthető, de nem különösebben vallásos, és nem olvassa rendszeresen a Bibliát. Ez a csoport valószínűleg sokkal érzékenyebben reagálna mindarra, ami körülötte történik, ha többször a kezébe venné” – nyilatkozta *Larry Norton*, a „színes Bibliát” kiadó *Illuminated World* vezetője, aki hangsúlyozta: kiadója független minden vallási csoportosulástól.

A Book Industry Study Group adatai szerint a Bibliák és más vallási könyvek eladásából 2007-ben csaknem hatszázmillió euró (százhatvannyolcmilliárd forint) folyt be. Ha ehhez még hozzáteszük, hogy a szakemberek megfigyelései alapján háborús vagy krízishelyzetekben emelkedik a vallásos könyvek iránti kereslet, akkor a „színes Biblia” sikere az Egyesült Államokban is garantált. „Egy olyan világban, amely a vizualitás nyelvén beszél, és abban a korban, amikor a reklámmal szemben nagy a bizalmatlanság, mivel lehet az emberek figyelmét felkelteni? Egyáltalán nem lep meg, hogy a bibliai szövegeket vegyítették Angelina Jolie-val” – jelentette ki *Paul Gutjahr*, az indianaiegyetem valláskutatója.

► MTI

Az Antoni Gaudí által tervezett barcelonai Sagrada Família-bazilika részlete

A karácsonyi örömmüzenet ma

■ MISSURA TIBOR

Kiss János, mint gondos édesapa, elhatározta, hogy elmeséli fiának Jézus születésének történetét. Az elmúlt hetekben a kirakatokban, a tévében, a képes újságokban annyi anyagot, betlehemes jelenetet, púpos tevéit és rénszarvasos télapót, valamint adventi koszorút és karácsonyfát láthatott, hogy ezek bizony összevissza kavarghatnak gyereke fejében.

„Noha a kis Márk még nincs öt-éves, képes lesz megérteni ezt a fontos üdvőtörténeti eseményt?” – kérdezte önmagától a gondos szülő. Különösen hosszan nézte a kisfiú a képeskönyvben az istállóban lévő jászolbölcsőt, sőt előszeretettel vissza is lapozott hozzá, ezért apja – öt éves ide vagy oda – mégis elérkezettnek látta az időt.

– Márk! Ül ide mellém, kisfiam! Szeretnék elmondani neked egy történetet, de nem a mesekönyvből, hanem olyat, ami igaz. Jól figyeljél! Augustus császár idejében történt, hogy a császár kiadta a parancsot az alattvalóinak...

– Apa, ki az a császár? – szakítja félbe a gyerek.

– A császár olyan ember, mint a király, aki nagyon sok embernek parancsol, ő dönt a dolgokról, megmondja, hogy mit tegyenek az alattvalói...

– Tehát olyan, mint Müller főnök a dolgozódban? – kérdezi Márk. Az apja ugyanis többször beszélt otthon a lehetetlen főnökről, akinek a rendelkezéseit helytelenítette.

– Na, igen – mondja az apja tétován –, de egy császár sokkal hatalmasabb, mint az én főnököm.

– És te, apa, az ő alattvalója vagy?

– Ezt így nem lehet mondani – hárítja el ezt a meghatározást az apa, miközben rázza a fejét. – Tehát Augustus római császár tudni akarta – folytatja a történetet –, hányan laknak az országában. Mindenkinek oda kellett mennie, ahol született, hogy ott jelentkezzen. Ezért ment egy kis család, Mária és József a Betlehem nevű városkába, mert ott születtek, ott gyerekeskedtek.

– Máriának hívják a szomszéd

nénit is. Mi Mariska nének mondjuk. Anya szokta varrni a ruháit.

Az apa nem akarta meghallani ezt a közbevetést, és folytatni szeretne volna a történetet, de a kis Márk váratlanul ezt kérdezte:

– Mikor történt az, hogy a császár kíváncsi volt, hányan laknak az ő országában?

– Az nagyon, nagyon régen volt. – Még korábban, mielőtt anyának a kórházba kellett mennie?

– Sokkal korábban. Tehát most folytatom a történetet. Mária gyermeket vált, ezért nehezebb esett a hosszú úton.

– Hát nem tudtak volna repülőgéppel vagy vonattal utazni?

– Repülőgép és vonat nem létezett még akkor. Amikor végre megérkeztek Betlehembe, nagyon fáradtak voltak. Szállást kerestek egy vendégfogadóban.

– Mi az, hogy vendégfogadó?

– Az olyan, mint egy szálloda, ahol mi is nyaraltunk a Balatonnál – mondta az apa, de egyre inkább úgy érezte, hogy hiábavaló próbálkozásba kezdett, amikor mesélni kezdte a betlehemi történetet. De ha már egyszer belefogott, végigmondja – gondolta.

– ...végül egy istállóban kaptak helyet.

– Mi az az istálló tulajdonképpen?

– Olyan, mint a mi garázsunk. De nem autók állnak benne, hanem állatok: tehenek, lovak és szamarak.

– A szamarat ismerem jól *A molnár és a szamara* című meséből.

– Ezen az éjszakán megszületett a kis gyermek. Nagyon szép kis gyerek volt. Jézusnak nevezték el. Ő mindenkit szeret, akárhol lakik, Afrikában, Amerikában vagy nálunk.

– Mindenkit? Még a rosszakat is?

– Igen, őket is. Sőt őket különösen, mert szeretné, hogy ők is újra jók legyenek.

Ezzel sikerült elérnie a történet végét. Beleizzadt, úgy érezte, könnyebb a bevásárlókosarat az öt kiló krumplival, cukorral és gyümölcssel nem a gyerekkocsit felhozni a harmadik emeletre, mint gyerekeivel megértetni a bibliai történetet. Fáradtnak érezte magát...

Egy órával később benyitott a gyerekszobába, mert igen nagy

csend volt. Ott ül a kis Márk a földön, ölében a kedvenc mackója, s mondja neki:

– Brumi! Figyelj ide, szeretnék elmondani neked egy történetet, de olyat, ami nem mese, hanem igaz. Jól figyelj! Ez korábban történt, mint ahogy anya a kórházba került. Müller úr kollégája meg akarta tudni, hogy hányan dolgoznak az ő vállalatánál. Mindenkinek oda kellett utaznia, ahol az édesapjuk lakott. Gyalog kellett menniük, mert akkor nem volt repülő és vonat, valószínűleg a sztrájk miatt. Így ment gyalog Mária és József meg Mariska néni Betlehembe. Nem volt könnyű az út Betlehembe. Ott nem volt Sport Hotel vagy Kék Nefelejcs nevű szálloda, mint a Balatonnál. Ezért csak egy garázsban kaptak helyet, és ott kellett az éjszakát eltölteniük, ahol egy tehén és egy szamár is lakott. Ezen az éjszakán megszületett a kis Jézus. Ő egy nagyon kedves gyerek, mindenkit szeret. Apát, anyát és Müller urat is, sőt a szomszédokat, Nagyékát is, akik olyan sokszor átkopognak, és veszekednek velünk, ha túl hangosak vagyunk a gyerekszobában...

Apja a hallottakon csendesen elgondolkodott, s egyszerre fellelegzett, mert úgy látta, hogy kudarcosnak érzett karácsonyi története mégis célhoz ért. A neveket, helyeket ugyan összekeverte a fia, ám a karácsonyi örömmüzenetét megértette: Jézus mindenkit szeret.

De hogyan is áll a dolog a szomszédokkal, Nagyékával? Igaz, sokszor átkopognak, ha a gyerekek zajonganak, de az ő kuttyájuk sem csöndes, amikor mérgesen ugat, vagy beteg és nyüszít! De kell ezért neheztelni egymásra? Egyszer valakinek el kellene kezdeni a beszélgetést, a jó szomszédi viszonyt!

Kiss János becsomagolt néhányat felesége finom karácsonyi süteményéből, kezébe vett egy üveg bort, s odaszólt a fiának:

– Gyere, Márk, átme gyünk a szomszédékhoz.

– Ezt neked a kis Jézus mondta, aki mindenkit szeret?

– Ebben igazad van – mondta az apja, miközben bizonytalanul becsöngetett a szomszédék ajtaján.

Egy kis kitérő

■ FÜLLER TÍMEA

Történt pedig, hogy az Úr letekintett a földre, és megpillantá egyik kedves magyar szolgáját, akiben kedvét lel, és azt gondolá magában: „Avagy eltitkoljam-e szolgám elől, amit tenni készülök?” Azért ezt mondta az Úr:

– Mivel már igen sok a jalkiáltás a földről, és megelégetem a gyötördést, úgy döntöttem, hogy elküldöm a földre azt a kisgyermeket, aki fölfedezi majd a rák gyógy módját, rendet tesz az egészségügyben, és ki vezeti az országot a gazdasági válságból. Íme, Magyarországon fog megszületni egy vidéki család ötödik gyermekeként.

De a szolga még ott állt az Úr előtt, és így szólt:

– Uram, igen nagy válság van, a családok eladósodtak, kevesebb gyerek születik. Bocsáss meg, hogy beszélőlok, de ha csak a negyedik gyereket vállalja egy család, akkor már el sem küldöd ezt a fontos követeidet? Távol legyen tőled, hogy ilyet tegyél!

Az Úr így felelt:
– Rendben van, ha találok megfelelő családot, hát szülessen negyedik gyereként az a küldött.

A szolga azonban újra megszólalt:

– Tudom, merész dolog, hogy szólok, holott én csak por és hamu vagyok, nem pedig szakértő, de ha csak a harmadik gyereket vállaló család található országunkban, akkor visszatartanád az áldást a földről emiatt?

Az Úr összerancolta a homlokát, de rábólintott:

– Hát legyen. Ha találok megfelelő családot, akkor szülessen harmadik gyereknek az a küldött.

A szolga azonban még mindig az Úr előtt állt, s behúzott nyakkal bár, de újra megszólalt:

– Uram, bocsáss meg nekem, vakmerőnek, de talán nem olvastad a legújabb statisztikai adatokat. Attól tartok, még a harmadik gyerekkel is gond lehet, a legtöbbször ugyanis kétónél többet nemigen vállalnak a körülményekre hivatkozva. Csúpan ez eltántoríthat-e téged attól, hogy áldással és gyógyulással borítsd el ezt a fáradt földet?

– Nem! – mondta az Úr kicsit türelmetlenül. – Nem. Ha második gyerek, hát második gyerek. Legyen. De ez alá már nem megyünk.

A szolga elégedetten sóhajtott fel, és áment rebegett, az Úr meg gondterhelten vonult vissza.

– Jaj, mikre vesznek rá engem ezek az én szolgálaim – ingatta a fejét. – A második gyerekig még elég sokan elhiszik magukról azt, hogy nélkülük is boldogulnak, csak a harmadiknál fogy el a kezük meg az önbizalmuk, amikor már nem tudják földi értelemben sem egyszerre fogni mindet. Akkor fordulnak hozzám, hogy végre elfogadják a segítségemet. Márpedig egy ilyen küldött neveléséhez feltétlenül a segítségemre szorulnának – morfondírozott.

Aztán maga elé szólította az angyalait, hogy nézzenek körül, és keressenek megfelelő családot a kisded fogadására. Az angyalok pedig hét nap és hét éjjel keresgéltek, próbálkoztak, de nem találtak olyan családot, amely vállalta volna a második gyereket.

Az Úr szomorúan ingatta a fejét. – Tessék. Itt van. Már megint nekem lett igazam. Mindig ez van – mormogott maga elé.

Aztán elindította a kis küldöttet az általa kiszemelt családba – ötödiknek.

Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fia. (Róm 8,14)

A vízkereszt ünnepe utáni első héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi arra tanítanak, hogy miként éljenek e világban Isten gyermekei szent neve dicsőségére. „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel! Vigadozva járuljatok színe elé!” (GyLK 739,1) Jézus Krisztusban látható Isten dicsősége. Luther erről így ír: „Krisztust tudakozd! Ha pedig nem vagy hajlandó Istent a Krisztusban ragadni meg, meglásd, pórul jársz! A bűnös ember Istentben, Krisztuson kívül kegyelmet és szeretetet se nem láthat, se nem találhat.” – „Az Ige testté lett, közöttünk élt, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszerűltjének dicsőségét.” (Jn 1,14; LK) Nyilvános szolgálatának megkezdése előtt Jézus megkeresztelkedett a Jordánban, s ekkor a Szentháromság mindhárom személye megnyilvánult: „...és íme, megnyílt a menny, és látta, hogy Isten Lelke galamb formájában aláereszkedik, és őreá száll.” Atyja szólt: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.” (Mt 3,16.17) S aki csak hisz Jézus Krisztusban, azt megtérésekor Isten újjászüli igéje és Szentlelke által; mert aki, „nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába” (Jn 3,5)! S ő ezután hálából Isten gyermekeként megújult értelemmel, okos istentiszteletként szánja oda a testét, „élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek” (Róm 12,1); a neki adatott kegyelmi ajándékkal szolgál a gyülekezetben Krisztus örökös-társaként, mert a fiúság Lelkét kapta, aki által kiáltja: „Abbá, Atya!” (Róm 8,15) Mikor Péter Kornéliusz házában hirdette a pogányoknak az evangéliumot, íme „leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét. (...) És úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében.” (ApCsel 10,44.48) Józsué vezetésével a honfoglaló nép csodásan átkelt a két-tévtől vízi s a Holt-tengerbe torkoló „halálfolyón” – amely Krisztus halálának előképe –, „és mindaddig száraz volt a meder, amíg az egész nép mindenestül át nem kelt a Jordánon” (Józs 3,17). Pál azért küzd, hogy a gyülekezet eljusson „az Isten titkának, Krisztusnak ismeretére”. Félti őket a tév-tanításoktól, ezért kéri: „Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljete is őbenne.” Ez Isten gyermekeinek az új életformája: „...erősöd-jetek meg a hit által (...), és hálaadásotok legyen egyre bőségebb.” (Kol 2,2.6.7) Minden kereszteskor felhangzik a gyermekek evangéliuma. De Jézus szava most a felnőtteknek szól: „...aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.” (Mk 10,15) Krisztus személye és igéje mindenkor megbotránkozást és szétválasztást idéz elő kis és nagy emberi közösségekben egyaránt. Isten gyermekei a lát-szatbéli kedvéért sem lehetnek megalkuvóak hitükben. Jézusunk mondja: „Azt gondoljátok, azért jöttem, hogy békességet hozzak a földre? Nem (...), hanem inkább meghasonlást.” (Lk 12,51) „Ti tehát így imádkoztatok: Mi Atyánk...” (Lásd Mt 6,9–13!) „Mi Atyánk, ki vagy mennyekben... / Imádkozunk...” (EÉ 72,1)

■ GARAI ANDRÁS

Serfőző Helén teafiltertásakból készült képe a Betlehemi jászol című városligeti kiállításon

Tabula rasa

Kedves Olvasó, emlékszel még arra, amikor az iskolában a zöldre festett tábláról a krétával felírt tananyagot az óra végén szivaccsal letörölted? A tábla üres lett, homogén, zöld felület, mintha még sosem írtak volna rá. Hányszor kívántad már az életedben, hogy bárcsak teljesen új lappal, új élettel indulhatnál el ismét?

Hányszor határozta el az év végén, szilveszterkor vagy talán újév hajnalán-reggelén, hogy a soron következő esztendőben mindent újból kezdesz, tisztán indulsz neki az előttd lévő útnak? Hányszor indultál úgy az új évnél, hogy kibékülsz haragosaiddal, rendbe teszed a hiányos dolgaidat, leszoksz a dohányzásról, végleg eldobod az alkoholos üveget, poharat, rendezed kapcsolataidat családoddal-szomszédaiddal-munkatársaidal-feletteseddel... és Istennel?

És hányszor sikerült mindezt tartanod? Sajnos szomorú statisztika, hogy az újról fogadalmak csúpan csak szavak, pezsgőmámorban „kikapott” mondatok, melyek a „feledés és akaratgyengeség homályába” vesznek. És csak a vágy marad, hogy „milyen jó lenne, milyen jó lett volna...” De nem történt semmi, minden ma-

radt a régiiben. Mert az ember önma-gában törekeny, erőtlén és sajnos sokszor túl büszke ahhoz, hogy beismerje hibáit, gyengeségét, kiszolgáltatottságát.

Visszatekintve a 2008. esztendő-re mindannyian megvizsgálhatjuk életünket. Mi az, amit jól, helyesen tettünk, vagy éppen mi az, amit helytelenül cselekedtünk meg, amivel nem büszkélkedhetünk? Visszatekinthetünk saját életünkre, családunkra, rokoni-baráti társaságunkra, munkahelyünkre, városunkra és így tovább. Mi az, ami maradandó értéként „feszül életünk lobogóján”, hirdetve, hogy „nem volt hiábavaló”, és mi az, amit helyre kellene hoznunk, amit törölni kellene életünk táblájáról?

Mert mindannyian halmozunk fel hibákat egy év során, kisebb-nagyobb hibákat, melyeket nem szükséges cipelnünk újabb egy éven (sokszor egy életen) keresztül.

A tisztára törölt tábla: Isten ezt cselekszi értünk-velünk, ha odamegyünk hozzá, és megvalljuk neki hibáinkat, bűneinket. Ő tisztára törli-mossa életünk bűnös, hibákkal-paccákkal teli tábláját. Isten Igéjében *János első levelének* 1. fejezetében, a 9. versben ezt olvashatjuk: „Ha megvall-

juk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól.”

Isten tisztára akar mosni téged (és engem is), hogy valóban új évet kezdhes. Tisztára akarja törölni életed (és az én életem) tábláját, hogy fellelegezhess az alól a sok teher alól, amelyet az elmúlt időszakban cipeltél a szívedben, melynek súlya sziklaként nehezedett vállaidra. Isten új kezdetet akar ajándékozni neked, ő azt akarja, hogy rendbe jöjjenek a dolgaid.

Talán az a válaszod erre: de hát a média már az új év első napjaiban káosszal, erőszakkal, ellenségeskedéssel, vérontással és háborús fenyegetéssel van tele! Ez így igaz. De ezek mind az ember bűnének és kapzsiságának a következményei. Ám bármennyire baljóslatú is a jövő – a végkifejlet Isten kezében van. A kérdés az, hogy a te életed, kedves Olvasó, kinek az irányítása alatt fut tovább.

Siránkozol a múlton, és rettegsz a jövőtől, vagy Pállal együtt el tudod mondani: „...egyed teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé...” (Fil 3,14)?

■ SZIVOS LÁSZLÓ

A vidék lelke

Rögtön az írás elején szeretném rögzíteni, a *vidék* szó az én gondolataim pozitív tartományában található. E fogalomhoz olyan élmények kötődnek, mint nyugalom, csend, kedvesség, vendégbarátság, közvetlenség, őszinteség, fáradságos munka, egyháziasság, felelősség.

Amikor a vidéknek pozitív tartalmat adunk, ez a törekvés nem elmarasztalni kívánja a szép fővárosunkban élő kedves evangélikus testvéreinket, még kevésbé Budapest világszerte ismert értékeit. Csúpan a vidék sajátosságaira szeretné ráirányítani figyelmünket.

A Biblia éve alkalmából közel fél-száz gyülekezetben szolgáltam, a Magyar Bibliatársulat elnökeként református gyülekezetekben is, többségében azonban ökumenikus együtt-léteken. Szinte valamennyi találkozásom – vidéki, városi és falusi gyülekezetben – azonos tapasztalatokat érlelt bennem.

Egyfelől mindenütt nagy érdeklődéssel fogadták a gyakran bibliakiállítással egybekötött alkalmat, amelyen az adott város vagy község lakossága felekezetre és világnézetre való tekintet nélkül képviseltette magát. Érzékelhető volt a Biblia gazdag üzenete utáni vágy. Lehet, hogy a művészeti ihlettség forrását fedezték fel benne. Lehet, hogy az *Énekek éneke* jelentett valakinek irodalmi élményt. Máskor a *Példabeszédek könyvének* bölcsessége ragadta meg a kedves olvasót. Sokaknak pedig az életét, élő ige gazdagsága fényelt fel.

Másfelől örömmel fedezték fel egymást a különböző templomba járók a közösen rendezett ünnepeken, ünnepségsorozatban. Ugyanakkor hozzájuk csatlakoztak a Biblia után nem hitbéli szempontok alapján érdeklődők, és ez a tény józú beszélgetéseket indított el köztük.

Akik ismerték a résztvevőket – a helyi lelkészek –, örömmel számoltak be arról, hogy a Biblia, a könyvek könyve közös találkozási pontot jelentett a különböző pártokhoz tartozó, az életről más-más nézete- ket valló emberek számára is. A beszélgetésekben nyoma sem volt a médiumok által gerjesztett véleménykülönbségeknek vagy indulattal teli szóváltásoknak. Annál inkább kialakult a kölcsönös tisztelet, tiszta emberség és segítőkészség utáni vágy, olyan légkör, amelyben mindenki szívesen találkozik a mással, és cseréli ki gondolatait ilyen beszélgetések alkalmával.

Vidéken emberközömben élnek egymás mellett szomszédok, felette- sek és beosztottak, vezetők és vezetettek. Találkoznak a hétköznapi élet mindennapos eseményei közben, fodrásznál és az üzletben, orvosi várószobában és a színházban. Bizony egymás szemébe kell nézniük. Aki másként cselekszik, az elveszíti a közösség bizalmát.

A Biblia éve abban segített, hogy a vidék összetartozása, az egymás szemébe nézés erősödjék. Más szóval így is mondhatjuk: abban segített, hogy a vidék lelke újra éljen, tovább éljen!

■ D. SZEBIK IMRE

FOTÓ: BOTTA DÉNES

Mit szeretnék elérni 2009-ben?

Vegyél elő egy üres lapot, majd szép sorban válaszolj az alábbi kérdésekre magadnak, írásban, de egészen őszintén! A saját, személyes válaszaid segítenek számodra kirajzolni egy színes képet arról, mit is szeretnél elérni ez újabb esztendőben. Ha elkészültél, tedd félre magadnak a lapot, zárd el egy borítékba, majd írd rá: „Felbontandó 2009. június 30-án.” Azaz pontosan az év felénél. Hidd el, meglepő élményben lesz részed, amikor újra átolvasod majd a soraidat.

Elképzelted, hogy olyan sikereket érsz el, amelyeket elképzeltél magadnak, de az is meglehet, hogy életed más irányt vesz, mint ahogyan tervezted. Lehet, hogy jelenlegi aggodalmaid teljesen eltűnnek a nyárra. Lehet, hogy meglátod: egy nehéznek tűnő probléma milyen nevetésesen egyszerű módon oldódott meg. És meglehet az is, hogy akad olyan probléma, amelynek a megoldásán folyamatosan dolgoznod kell, hogy idővel le tudj majd küzdeni. Sőt még az is meglehet, hogy meglátod a gondviselő Isten működését az életedben, a sorok között!

Érdeemes kipróbálni, időt szánni gondolataid leírására, mert egészen biztosan meglepetéseket hoznak majd a saját soraid, és az is bizonyos, hogy a gondolataid, ha majd újra átolvasod őket, segítenek életed további útján.

Íme a kérdések. Válaszold meg őket nyugodtan, higgadtan, alaposan átgondolva:

- Mit szeretnék elérni a tanulás terén 2009-ben? Vagy éppen a munkám terén, jelenlegi helyzetemben? Elégedettnek mondhatom magam? Vagyis azt teszem éppen, azt tanulom, azt a munkát végzem, amelyet tényleg akartam? Hogyan tehetném még jobban? Ha nem érzem jól magam a bőrömben, mi másra vágnék? Hogy tudnék elindulni egy újabb úton?
- Milyen a kapcsolatom a szüleimmel? Hogyan tehetném jobbá?
- Milyen a kapcsolatom a testvéremmel/testvéreimmel? Hogyan tudnánk egymást jobban kísérni? Mivel tudnánk szorosabbra fűzni a testvéri viszonyt? Szüleinket ho-

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: Balog Eszter

gyan tudnánk közösen megörvendeztetni?

- Milyen a kapcsolatom más, közelebbi és távolabbi rokonaimmal: öregekkel, felnőttekkel, fiatalokkal, kicsi gyermekekkel? Ki az, akit elhanyagoltam? Kire kell nagyobb figyelmet fordítanom?
- Milyen a kapcsolatom a barátaimmal? Kivel szeretném építeni, szorosabbra fűzni a jó baráti viszonyt? Mit tudok tenni a barátaimért? Kinek van szüksége pontosan az én segítségemre? És vajon ki az, akit nem jó, ha barátokozom?
- Kik azok az életemben, akikkel meg tudom beszélni a problémáimat? Kimutatom-e hálámat nekik, amiért az idejüket önzetlenül rám pazarolják? Mit tehetek én értük?
- Milyen rendszerességgel tudnék valamit tenni az egészségemért, szervezetem jó működéséért? Mit sportolnék szívesen, és miért azt?
- A külsőmön mit kell változtatnom? Súlyom, alakom, frizurám? Hogyan szeretnék kinézni? És mit tudok érte tenni?
- A bensőmmel meg vagyok elégedve? Milyen rossz tulajdonságaimon szeretnék faragni? Milyen jó tulajdonságaimat szeretném erősíteni?
- Hogyan tudok pénzt keresni, spórolni, félretenni? Mire kellene gyűjtenem, ami hasznos a számomra?
- Hova szeretnék elutazni ebben az évben? Miért pont oda, mi célból és mikor?
- A lelki életem területén hol kellene valamit tennem? Hol hallhatnám Isten ígését, személyes üzenetét? Hol ismerkedhetnék meg keresztény, hívő fiatalokkal, felnőttekkel? Van-e valami, amiért rendszeresen szeretnék imádkozni?
- Milyen mottót választanék magamnak a 2009. évrre?

■ BALOG ESZTER

Mennyire szelíd a nyelved?

Úgy emlékszem, hogy *Abraham Lincoln* mondta a következőt: „Jobb csendben maradni és vállalni, hogy bolondnak néznek, mint beszélni és szavainkkal minden kétséget eloszlatni.” A következő példabeszédek megerősíthetik e kijelentését.

Ne kritizálj elhamarkodottan! Gyakran hallható: „Senki sem tökéletes”, és a legtöbbször meg sem kell erőltetnünk magunkat, hogy észrevegyük a másik ember tökéletlenségét. Vanak alkalmak, amikor az építő kritika segíthet, de sok esetben pusztán csak az indulatunkat vagy a türelmetlenségünket fejezzük ki vele. Igazoltnak láthatjuk családottságunk kifejezését a szegényes éttermi kiszolgálás láttán vagy kollégánk átlagon aluli teljesítménye miatt. De nem kínos az, amikor rájövünk, hogy „felebarátunk” súlyosan beteg családtagja miatt van kétségbeesve, vagy nehéz anyagi terhek nyomasztják? – „*Kigúnyolja embertársát az esztelen, az értelmes ember pedig hallgat.*” (Péld 11,12)

Ne tégy közhírré bizalmas információkat! Mikor még az újságíró készítőknél dolgoztam, nagy megelégedésemre szolgált, hogy exkluzív módon férhettem hozzá bizonyos, fejlesztésekről szóló hírekhez. Természetesen ezeket a híreket mások csak akkor tudhatták meg, ha elmondtam

nekik. Ugyanez a helyzet az emberi nyelv nagy „pestisével” – a pletykával – kapcsolatban is. Valaki bizalmasan elmond neked valamit, kérve a teljes titoktartást. Később azonban továbbadod, és ezt valószínűleg azal indokolod, hogy „aggódsz”, és fontosnak tartottad „megosztani” valakivel. Ha megbízható akarsz lenni, az embereknek tudniuk kell rólad, hogy a veled megosztott információ nem fog a holnapi újságok címlapján megjelenni. – „*A rágalmazó mindent kibeszél, amerre csak jár, a megbízható ember megtartja, amit hallott.*” (Péld 11,13; a Szent István Társulat fordítása)

Tanulj meg profitálni a helyes fogalmazásból! Mint a jól végzett munka, a helyes beszéd is jól jövedelmezhet. Emlékszem egy nálam jóval érettebb hívő emberre, aki a szükségviszágáról volt ismert. Nem beszélt sokat, de ahányszor megszólalt, mindenki tudta, hogy érdemes odafigyelni a mondandójára. – „*Amit mond az ember, annak a gyümölcséből lakik jól, és amit tesz az ember, azt fizetik neki vissza.*” (Péld 12,14)

Szavaid gyógyítóak legyenek, ne pedig bántóak! Bátorító szavak, egy őszinte dicséret, a részvét kifejezése vagy az elismerés – mind-mind szárnyakat adhatnak a másik ember lel-

kének. Mikor ezek szívből jönnek, akkor szavaink, mint a nagyon áhított gyógyír, megkönnyebbülést hozhatnak a gyötrelmek idején.

A megdöbbenéssel kimondott szavakkal pontosan ennek az ellenkezőjét érhetjük el. Ezek fájdalmat és sérülést okozhatnak, amelyek gyógyulásához évek szükségesek – vagy néha egy teljes élet. A pillanat hevében szavaink az érzelmeinket közvetíthetnek, de az érzések gyorsan megváltoznak. Kell-e majd ezeknek a bántó szavaknak a visszhangját hallgatnod? – „*Van, akinek a fecsegése olyan, mint a törődés, a bölcsek nyelve pedig gyógyít.*” (Péld 12,18)

Szavaid hatástalaníthatják a robbanásveszélyes helyzeteket. Mikor indulatba jövünk, néha a kimondott szavaink alapján meghatározhatjuk a várható következményt. Ha elhamarkodottan és élesen válaszolunk, akkor a másik személy könnyen válhat még ellenségesebbé. Ha azonban odafigyeléssel és alázattal válaszolunk, akkor a harag tüze – mivel nincs olaj, amely táplálja – kialudhat. – „*A szelíd felelet csillapítja a haragot, a sértő szó felkorbácsolja az indulatot.*” (Péld 15,1; a Szent István Társulat fordítása)

■ ROBERT J. TAMASY
(Forrás: *Monday Manna*)

Értékeink

Mit ér az ember, ha magyar? Mit ér Magyarországon, itt és most, mit ér Dunaszérdahelyen, Szabadkán vagy a Székelyföldön? Ki ad rá választ? A mindenkori politikai elit határon innen és túl, vagy mi mondjuk és mutatjuk meg, mit érünk? Nem kell mást tennünk, mint értéket felmutatnunk. De tisztában vagyunk-e az érték fogalmával? Ebben a mai értékvesztett világban mi az igazi érték?

Érték lenne a tanulás, a szorgalom, a diploma? De hiszen alig lehet belőle megélni! Érték a tisztesség, amikor a hazugok, becselenekek korrupt világában élünk? Legyen becsület a kisember, amikor országának vezetői a szeme láttára tüntetik el – nem tudni, hová – a nemzet vagyonát, és teszik tönkre gátlástalanul gyerekeink jövőjét? Ilyenek ők. De milyenek vagyunk mi?

A kiszavazós, beszavazós, betelefonálás, bennünket – a nézőket – helyylenek néző műsorok emelt díjas SMS-ére, telefonjára lelkesen fize-

tünk, de szó nélkül félrenézünk hajléktalan, szerencsétlen sorsú embertársainkat látva, nem nyújtunk segítő kezet rászoruló, fogyatékos embertársainknak sem, és gondolkodás nélkül megtagadjuk határon kívüli testvéreinket.

Pletykalapokban lelkesen olvassuk – nem keveset fizetve értük –, hogy melyik híres színész nő hányadik gyermekét várja, de mi nem akarunk második, harmadik gyermeket vállalni, mert sokba kerül a felnevelése, és esetleg le kellene mondanunk a márkásabb autóról, divatosabb ruhákról, mobilról, plazmatévééről, tengerparti nyaralásról! Elvégre ezek az értékek, a mások által látható, irigyelt tárgyak, státuszszimbólumok! Ki irigyel manapság azért valakit, mert három vagy még több gyermeke van? Festett hajjú, cigarettázó nő panaszkodik, hogy nem jut a gyerekeinek elég étel, nincs pénz tanszerekre. Csak nem hajfestékre és cigarettára megy el a pénz?

Hova jutottunk?! Miféle kór pusztít a lélekben, az emberi tudatban? Hol a hitünk, amely segít eligazodni a zűrzavarban, amely megmutatja, mi helyes, és mi nem, amely szemétre dobja az értéktelent, és ragyogóvá teszi az igazat, a követendő? Vagy már itt is zavar támadt? Hitünk követése, az Isten imádása helyett a médiából ránk erőszakolt, istenített sztárok után megyünk?

Itt és most meg kell állni, mert nagy a baj! Velünk is! Meg kell állni ebben az ész nélküli rohanásban, kapkodásban! Leülni és nyugodtan végiggondolni, nekünk mi az érték.

Ha erőt ad a hitünk, ha a családunkra gondolva elérzékenyülünk, ha a kérdezőnek türelmesen válaszolunk, ha simogatást adunk a gyermeknek, jó szót, kedvességet az öregnek, segítő kezet a rászorulóknak és testvéri ölelést határon túli testvéreinknek, akkor megtaláltuk a választ.

■ CZIBUR LÁSZLÓNÉ

Nem malackodtak – ünnepeltek. „Szerencsevadászat” zárta december 30-án a Fővárosi Önkormányzat Értelmi Fogyatékosok Otthona (Tordas) fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezett jubileumi ünnepségsorozat. Az otthon lakói és gondozói játékos feladatokat kaptak a faluban. Először egy kismalacot kellett felmasznizni, majd cumisüvegből megetetni, aztán az utolsó állomáshelyen fölöltöztetni és újból megetetni. A fotó jól szemlélteti az otthon lakóinak és a dolgozóknak az örömét. Az esemény tüzijátékkal zárult.

■ BOTTA DÉNES felvétele

Színről színre

„Válaszkérdések” Péter püspökiink jegyzetéhez

► **Gáncs Péter püspök, a Déli Egyházkerület lelkes vezetője jó-nak látta, hogy a 2009 újévtől immár színes nyomdatechnikával előállított Evangélikus Élet Égtájéoló rovatában a lap színgazdagságát és a vízkereszt fényét – a tőle megszokott szellemességgel – szembeállítsa az én úgymond „színtelen”, azaz „fekete-fehér látású” laudációmmal, amelyet az Ordass Lajos-díjjal kitüntetett dr. Terray László köszöntéseként A tékozló egyház megtérése címen mondtam el.**

Természetesnek tartom, hogy egyházunk közelmúltjáról és jelenéről különféle vélemények formálódnak, s hogy egy kívülről és belülről is színes egyházi lap helyet ad azok őszinte és testvéri ütköztetésének. A metaforák szerepe a nyelvben, hogy újszerűségükkel meghökkentsenek, gondolkodásra készítsenek, s ha kell, jó értelemben véve provokáljanak. A magam részéről örülök, hogy a nyelv képi ereje Péter püspökünk esetében elérte a kívánt hatást. Jegyzetere adott válaszomat három kérdéskörbe csoportosítottam.

Nem tékozló?

Püspök úr tényleg úgy gondolja, hogy „nem tékozló” a Magyarországi Evangélikus Egyház 1958–1987, valamint 1987–2006 között? Valóban úgy gondolja, hogy helyükön voltak az értékek, amikor például 1958 júniusában Ordass Lajos püspököt – általi beavatkozásra – immár másodszor is félreállították, és élete utolsó két évtizedére elhallgatásra ítélték? Vagy amikor 1958-ban az Evangélikus Teológiai Akadémia legkiválóbb professzorait – dr. Wiczián Dezsőt, dr. Karner Károlyt, dr. Sólyom Jenőt – el-távolították (lásd a *Keresztény Igazság* 2008. őszi számát), avagy amikor legkiválóbb budapesti lelkesjeinket – Scholz Lászlót, Botta Istvánt, Kendeh Györgyöt, Danhauser Lászlót – elmozdították lelkesi állásukból, és tudós lelkesjeink – dr. Schulek Tibor, Botta István – csak világi tudományos fórumok védnöksége alatt tudtak publikálni?

Püspök úr tényleg úgy gondolja, hogy „nem tékozló” a Magyarországi Evangélikus Egyház, amikor az egyszólamú „diakóniai teológia” első külföldi kritikusa – Vajta Vilmost, Terray Lászlót, Gémes Istvánt – 1983-ban ország-világ előtt hangosan kiközösítette?

Tényleg úgy gondolja, hogy „nem tékozló” egyházunk, amikor a rendszerváltozás után számos, a lutheri teológiához hűséges és erkölcsileg hiteles lelkesjét, teológusát képtelen volt integrálni, s ezáltal egyházunk testében – ha nem is szakadás, de – „benső hasadás” keletkezett?

Tényleg úgy gondolja, hogy „nem tékozló” egyházunk, amikor még Ordass Lajos születésének századik évfordulóján (2001-ben) is „két” ünneplés történt: egyházunk két püspöke a „hivatalos” ünnepen szolgált, a harmadik pedig az Ordass Lajos Baráti Kör ünnepélyén?

Megtérhet-e az egyház?

A kérdés felvetésekor eszembe jut a neves princetoni missziológusprofesszor, Durrell L. Guder *The Continuing Conversion of the Church* (Az egyház folyamatos megtérése) című könyve (William B. Eerdmans,

2000). A szerzővel együtt én is úgy látom, tévúton járunk, ha a tékozló fiú példázatát csak individualisztikusan értelmezzük. A Szentírás egésze, beleértve az Ó- és az Újszövetséget is, Isten népének, az ő egyházának a története.

Reformátorunk óta sokan szöveget arról, hogy Isten népe, az ő egyháza, az ő teste valamilyen külső erő fogságába kerülhet. Mindez nem a kedvezőtlen külső körülményekkel, hanem elsősorban a hitbeli gyengeséggel magyarázható, amely nem tud megállni a megpróbáltatások idején. Pál apostol ezt bűnnek, Jézus példázata „tékozlásnak” nevezi.

A tékozlás az egyenes, Istentől kijelölt úttól való eltérés, a „letérés”, a „félrelépés” egyik jele. Amikor az egyház hajója olyan kormányosok kezébe kerül, akik rossz irányba navigálják ezt a hajót.

Azt sohasem vitattam, hogy a hajón lévő matrózok, az egyház szolgálói mindazonáltal hűségesen végezték és végzik feladatukat. Én is éppen ezt emeltem ki a laudációmban, amikor Luther alapján a valódi egyházzal mint rejtett valóságról (*ecclesia abscondita*) szóltam, s meggyőződésem, hogy Terray László válasza is rájuk, nem pedig az egykori kormányosokra vonatkozott.

Sajnálom, hogy Gáncs Péter megpróbálta szembeállítani az én – úgymond – „lelkes hevületű” mondataimat „Laci bácsi” „hihetetlen szerénységet és mély bölcsességet sugárzó” válaszával. Elismerem, hogy beszédem félreérthető mondata, ha valaki azt úgy értelmezte, hogy az egyház „Terray Lászlóhoz tér meg”. Természetesen az egyház csak Istenhez térhet meg a bűnbánat által, de az Istenhez megtérő egyház igenis „visszatérhet” az egykor vezetői által kiközösített – mint Zay László egykori cikkében olvastam –, 1984 környékén „terrorinak” is gúnyolt Terray Lászlóhoz. A tékozló fiú is az Istenhez tér meg a lelkiismeretében, s utána megy vissza az atyai házhoz, s a földi atya nem feltétlenül azonos Istennel.

A megtérés, a „metanoia”, tudjuk, „irányváltást” jelent. Amikor – amint 2001-ben is írtam – a valódi értékek a helyükre kerülnek, akkor az egyházban is megtörténik a „rendszer-változás”. Ilyenkor az egyház hajója a hosszú évtizedeken át „rossz irányba” vizsgáló kormányosok kezéből olyanok kezébe kerül, akik azt ismét „jó irányba” képesek visszafordítani, minden látszat és nehézség ellenére. Egyházunk nagy hibája, hogy többnyire még mindig szubjektíven, antropocentrikusan s nem teocentrikusan, azaz teológusi módon gondolkodunk. Mentjük a régieket, hogy voltak nekik jó emberi tulajdonságaik is (persze, hogy voltak), s kárhozzátjuk a jelen vezetőit, hogy nekik is vannak ám rossz emberi tulajdonságaik (persze, hogy vannak). Ámde nem ez a lényeg! Az egyház-kormányzásnak teológiája van; a kormányzás mércéje a teológia, mint ahogyan a teológia mércéje a Szentírás, Isten írott igéje. Ne pragmatikus, humanisztikus, hanem valóban teocentrikus mértékek vezéreljenek bennünket!

Nem rejtem véka alá azt a véleményemet, hogy a jelenlegi egyházvezetés szolgálatával egyházunkban új korszak, azaz rendszerváltozás kezdődött. Ez természetesen egy tisztulási folyamat, s valóban nem csupán egy pillanat, de egy-egy pillanatnak

jelzésértéke is lehet a folyamatról! Az első ilyen jelzésértékű pillanat – számomra, amint ezt az Ordass Lajosról szóló angol nyelvű könyvemben is írtam – 2008. augusztus 17-e volt, amikor Ordass Lajos püspök halálának harmincadik évfordulóján együtt koszorúzott az országos egyház elnöksége, a Déli Egyházkerület püspöke és az Ordass Lajos Baráti Kör. A látszatra szerény farkasréti eseménynek üzenetértékű, mélyeszánító szimbolikája volt. E folyamatban ugyanilyen „rendszer-váltó” pillanat villanhatott fel sokunk számára 2008. november 28-án is, Terray László kitüntetésének órájában. Mindössze azt akartam mondani, ennél sem többet, sem kevesebbet.

Beszélhetünk-e „Kádár/Káldy-korszakról”?

Használható-e ez a megjelölés egyháztörténelmi kategóriaként? Hely hiányában ezzel a kérdéssel már csak röviden foglalkozhatok, bár több mint két évtized elmúltával azt hiszem – így szokták mondani –, „van már olyan történelmi távlat”, miszerint egyházunkban igenis volt egy „K. und K.” korszak, amelyik – egyháztörténelmi periódusról lévén szó – nemcsak történelmi, hanem főleg teológiai szempontból értelmezhető.

A tények magukért beszélnek: *Kádár János* „bő három évtizede” 1956. november 4-től haláláig, 1989. július 6-ig fémjelzte (formálisan 1988-ig) az 1956-os forradalom és szabadságharc eltiprását követő – Moszkva által irányított – magyarországi belpolitikát. *Káldy Zoltán* „szűk három évtizede” 1958. november 4-től (első számú vezetőként 1967-től) haláláig, 1987. május 17-ig (de facto 1985. decemberéig) tartott.

Egy másik cikkemben leírtam, hogy Káldy Zoltán püspöki szolgálatának megítélése összetett feladat. Ezért magam is nyitottan várom, hogy *Korányi András* megírja, megvédje, majd megjelentesse az egyelőre még készülő habilitációs dolgozatát.

A Káldy Zoltán nevével jelölt korszakban egyházunkra tagadhatatlanul a „Kádár-korszakba ágyazott” egyházpolitika volt jellemző. Való igaz, hogy a történelem igencsak korlátozott „mozgásterében” Kádárnak és Káldynak is voltak olyan cselekedetei, amelyek egy időre népszerűvé tették őket. Ezzel is magyarázható, hogy a Kádár-korszak „biztonságát”, „kiszámíthatóságát” a mai vadkapitalizmusban némelyek visszasírják, és Káldy Zoltán püspökségére egykori tanácsadói és kiemeltjei „színesebben” emlékeznek, mint a korszak szenvedő lelkesjei.

Gáncs Péternek abban igaza van, hogy az egyház tagadhatatlanul élt e megnyomorított korszakban is, de mindez nem az egykori egyház-kormányzónak, hanem Isten Szentlelkének az „érdeme”. Azt is készségesen elismerem, hogy a történelem (mai) ítélőszékénél Isten ítélete az erősebb, mert ő felülírja minden történelmi kor (*saeculum*) emberi ítéletét. Mert akkor majd tényleg fátyol nélkül, *színről színre*, tehát nemcsak emberileg „kiszínezve”, hanem isteni színeket látván, valójában színesen láthatunk!

Az új év elején, vízkereszt fényt sugárzó ünnepén én is őszintén kívánom, hogy külsejében megújult hetilapunk bensőleg is erre a végső, *valódi színlátásra* készítsen fel bennünket!

■ FABINY TIBOR

Rendszerváltozás

Minél hosszabb ideig élt valaki a második világháborút röviddel követő négy évtizedes diktatúrában, annál nagyobb élmény volt számára a társadalmi-politikai, jogi, gazdasági rendszerváltozás. Nemzedékem érzékeny is erre, őszintén bevalljuk, nem hittük volna, hogy még a mi életünkben bekövetkezik a csoda.

Annál inkább irritáló, amikor – társadalomban és egyházban – elhangzik, hogy még nem történt meg a rendszerváltozás. El lehetne intézni ezt néhai *Antall József* miniszterelnök kedvenc minősítésével: „szamárság”, de ez nem oldja meg a gondot. Hiába a jogállam, a demokratikus intézményrendszer, a többpárti parlament..., akiknek nem tetszik valami a jelenlegi hazában – márpedig egy szabad ország egyik sajátossága, hogy megoszlanak a vélemények –, hamar megfogalmazzák a diagnózist: itt még nem volt rendszerváltozás.

Persze nem annyira bonyolult ügy ez. Egyszerű politika. A diktatúra baloldalként azonosította magát, a demokráciában többször is baloldali párt kapott többséget. Akinek nem tetszik egy kormányintézkedés, hamar kész a kritikával: itt még nem volt rendszerváltozás.

Azt azonban nem hittem volna, hogy ez a primitív politikai gondolkodás egy igen szép egyházi eseményen is hangot kaphat. Az Ordass Lajos-díj átadásakor – *Terray László* részesült az elismerésben november 28-án – dr. *Fabiny Tibor* laudációjában középponti helyet kapott ez a gondolat (olvasható az *Evangélikus Élet* 2008. december 14-i számának 7. oldalán). Nagyon örültem *Gáncs Péter* püspök szelíd reflexiójának a lap ez évi első számában (január 4., 3. oldal); jelen írás ezzel párhuzamosan készült el.

Kizárandó minden félreértést, rögtön leszögezem, hogy a leghalványabb kétely sem merülhet fel *Terray László* lelkes testvérünk kitüntetésére kapcsán. Akkor sem, ha nyilván nem csak nekem jutott eszembe, hogy talán kaphatna volna egyidejűleg posztumusz *Szépfalusi István* is az elismerést. Akkor sem, ha sajátos érdekességként *Terray* főként *Ordass Lajossal* kapcsolatos munkásságáért részesült az elismerésben. Ő 1946-ban távozott külföldre, és élt Norvégiában szép szolgáló életet, Ordass 1948-ban döntött úgy, hogy nem él a távozás felkínált lehetőségével, és a börtön is vállalva – itthon marad.

Szerény még a történelmi távlat, bonyolult kort hagyunk magunk mögött, de egyszerűen a jó ízlés okán sem kellene a laudációba politikát keverni.

Szellemes akart lenni a laudátor, amikor a bevezetőben a tékozló fiú példázatát megfordítva alkalmazta. Nem a lelkes tért vissza egyházához, hanem a Magyarországi Evangélikus Egyház tért meg fiához. Ez a legudvariassabban fogalmazva is kapitális tévedés, abszurd aránytévesztés. Nincs is kedvem ezt vitatni. (E szerint a magyar lelkeseknek 1948 után valahol a világban kellett volna szolgálniuk.)

Azt hiszem, egyházunk viszonylag jól oldotta meg a valamennyire kényes feladatot, az itthon maradt megbecsülését és a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkesek Munkaközössége (KÉMELM) elismerését, a szolgálatuk iránti tiszteletet. Ezt tükrözte *Terray László* kitüntetése is. De ennyire nem szabad elvetni a súlykot. Ez a másik oldalon ugyanaz, mint a joggal bírált korábbi hivatalos álláspont, „a külföldiek ne mondják meg nekünk, hogy mi a helyes”. Az egyház nem lehet sem a baloldali, sem a jobboldali politika eszköze.

És akkor a rendszerváltozásról, amely dr. *Fabiny Tibor* szerint most valósult meg. Tekintsünk el attól, hogy ki mindenkit sértett meg lazán, maradjunk a tényeknél.

Véleményem szerint egyházunkban a rendszerváltozás *Fasang Árpádnak* *Káldy Zoltán* püspökhöz, majd *Miklós Imréhez*, az egykori Állami Egyháziügyi Hivatal elnökéhez írt levelével vette kezdetét. Folytatódott *Dóka Zoltán* nyílt levelével, szerepet játszott benne a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) 1984. évi budapesti világgyűlése, majd a *Testvéri Szó* mozgalom és irat. Kimagasló esemény volt a folyamatban 1987. október 24-én *Harmati Bélának* és e sorok írójának a beiktatása a Déli Egyházkerület püspöki, illetve felügyelői tisztségébe. Fontos volt a fásori gimnázium újraindulása 1989. szeptember 2-án és az ebben az évben megrendezett fórumok.

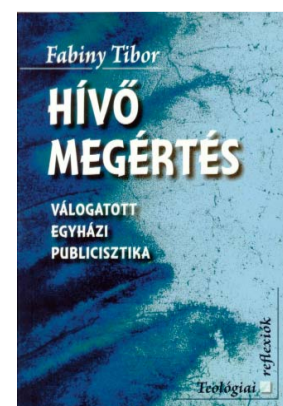
A rendszerváltozást minden tekintetben az 1991–97 közötti zsinat öntötte formába. Mindazoktól, akik ezeket a nagyszerű eseményeket átérték, átérték, nem vehető el az élmény semmilyen politizáló poénal.

Mindig úgy véltük – a rendszerváltozás egyház-kormányzása –, hogy egyidejűleg kell az egyházi életben a vállalható, vállalandó kontinuitást és a cezúrát, a múlttól való elhatárolódást érvényre juttatni, képviselni.

Nagyra becsülöm dr. *Fabiny Tibor* úgy is, mint az angol nyelv és irodalom professzorát, úgy is, mint világi teológust. Nem volt szándékomban bántani őt, egyszerűen nehezen találok magyarázatot a rendszerváltozással kapcsolatos kijelentésére. Fel sem tételezem, hogy zavarja a tudat, a diktatúrában is minden esélyt megkapott képességei kamatoztatására.

Ugyanakkor tartoztam ezzel az állásfoglalással Ordass Lajosnak is, a nemrég eltávozott *Benczúr Lászlónak* is, magunknak is, akiknek az egyházi rendszerváltozás folyamatát kellett menedzselnünk; és különösen annak a sok száz lelkesnek, gyülekezeti munkatársnak, a gyülekezetek népének, akik a diktatúrában is hűek maradtak.

■ FRENKL RÓBERT

Egyházi publicisztika – kötetben

Fabiny Tibor irodalomtörténész, a Károli Gáspár Református Egyetem és az Eperjesi Egyetem professzora öt témakörben gyűjtötte össze az *Evangélikus Életben*, a *Vigiliában* és az erdélyi *Kis Tükörben* megjelent írásait.

A könyv kapható Budapesten a Luther Kiadó könyvesboltjában (Budapest VIII., Üllői út 24.), a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban, illetve megrendelhető a kiadónál: Hermeneutikai Kutatóközpont, 1088 Budapest, Reviczky u. 4/a; tel.: 1/483-2935; e-mail: hermeneutika.btk@kre.hu.

Fabiny Tibor: Hívó megértés – Válogatott egyházi publicisztika. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 2008. Ára 1500 forint.

Egyházújító, markáns hang volt

Elhunyt D. Hermann von Loewenich korábbi bajor püspök

A Bajorországi Evangélikus Egyház korábbi tartományi püspökét gyászolja. Hosszú betegség után, hetvenhét éves korában december 18-án elhunyt *D. Hermann von Loewenich*. 1994-től öt éven keresztül ő volt a bajor protestánsok főprezentánsa.

D. Hermann von Loewenich egyházi körökben híres családját származott, édesapja tábori lelkészként halt meg Sztálingrádban. Nagybátyjának, *D. dr. Walther von Loewenich* közismert egyháztörténésznek köszönhető, hogy a lelkesi pályára lépett.

Harminchat évesen alapítótársa volt a progresszív *Evangelikus Újítás Munkakörének*, amely az egyházon belüli több demokráciáért és új istentiszteleti formákért felelt. Püspökként többek között a nők egyenrangúságát vette fel az egyházi törvénykönyvbe, és kitörölte az úgynevezett vétőparagrafust, mely szerint régi helybeli lelkészek elutasíthatják lelkésznek szolgálatát gyülekezetükben. „Bajorországi tulajdonképpen oppozíciónak” hívták a püspököt, amikor felemelte hangját a menedékjogi vitában a hátrányos helyzetűekért.

Az 1992 óta fennálló bajor–magyar egyházi testvérkapcsolatban jelentős részt vállalt, többször is járt Magyarországon. 1995-ben a regensburgi zsinaton aláírta *D. dr.*

Harmati Béla püspöktársával a további öt évre szóló testvérkapcsolati szerződést.

Dr. Johannes Friedrich jelenlegi tartományi püspök olyan emberként méltatta elődjét, aki pályafutása során mindig az egész egyházért érezte magát felelősnek, és aki sok szükséges reformot vezetett be. Friedrich a pályáján háromszor is követte Loewenichet: mint egyetemi lelkész, mint nürnbergi esperes és végül mint tartományi püspök. „Mindenesetesen alkalommal nagy jóindulattal támogattam. Ezért szívóbb hálás vagyok” – mondja a püspök.

A gyászistentisztelet január 13-án délután 14 órakor a nürnbergi St. Lorenz-templomban zajlik majd.

■ HOLGER MANKE

Webkamerás testvértalálkozó

► Ilyen (talán) még nem volt! Testvérgyülekezetek élő, webkamerás kapcsolatban köszöntötték egymást 2008. szilveszter esti istentiszteletükön. A Google Earth földgömbjére „rázuhanva” előbb Pesterzsébet evangélikus templomát láthatták „Teremtő felőli nézetben” az istentiszteletek résztvevői, majd kis felemelkedés után a Galga völgye felé „szállhattak”. Megálltak az evangélikus gyülekezet temploma fölött, azután átrepültek Ócsára, ahol eléjük tárulhatott a baptista imaház képe. Ezután a pesterzsébeti vetítövászon *Nemeshegyi Zoltán*, az ócsai baptista gyülekezet lelkésze volt látható, mögötte a zsúfolt imaterem. Az ócsai baptisták pedig a pesterzsébeti evangélikusokat láthatták. A közel harmincperces élő adásban köszöntők, beszámoló és énekszámok hangoztak el, végül az ároni áldás Pesterzsébetéről...

Nem technikai bravúrról van szó. Nem is a mindenáron való újítás mozgatta a szervezőket, hanem egyszerűen élni akartak a korunk adta lehetőségei egyikével. Másrészt rámutatni arra, hogy a keresztény gyülekezeteknek sem kell idegenkedniük azoktól az eszközöktől, amelyekkel a távolságok ellenére is át lehet élni az egyidejűség örömét. De nem elhanyagolható a kapcsolatteremtés előkészítésének, illetőleg munkálatainak öröme sem, az a lelkesedés, ahogyan mindkét gyülekezet részéről segítettek. Ócsán *Fodor Viktor*, *Ponyiczki Ottó*, *Vigh Dávid*; Pesterzsébeten *Győri Benjámín György*, *dr. Márkus János* és *Helfrich Gábor*.

A részletekről *Nemeshegyi Zoltán* kérdeztük.

– *Honnan jött az ötlet, hogy ilyen ökumenikus színezetű testvérgyülekezeti kapcsolatot építsenek ki?*

– Úgy gondolom, hogy nem ötlet kérdése volt, hanem egy jó testvéri kapcsolat fejlődésének következménye. Az előzmény az, hogy *Győri János Sámuel* evangélikus lelképásztornal közel húszéves testvéri-baráti kapcsolatban vagyunk. Majd tizenkét évig voltam a pesterzsébeti baptista gyülekezet lelképásztora, s gyülekezeteink ott is jó ökumenikus légkörben szolgáltak. Szolgálati helyem változása nem befolyásolta az addigi jó kapcsolatunkat. Meghívtam őt az ócsai imaházba is igehirdetésre, majd ő is meghívott, de már az énekkarral együtt a pesterzsébeti evangélikus gyülekezetbe vendégszolgálatra. A folytatás az lett, hogy mi is ének-zenei szolgálattal együtt

hívtuk őt és gyülekezetét. Azon vetítők észre magunkat, hogy testvérgyülekezetekké lettünk.

– *Hogyan fogadja a gyülekezet a testvéri találkozókat?*

– Saját egyházunk gyülekezetein belül ez régi gyakorlat, és mindig ál-

a közösen rendezett Biblia-vasárnapról is.

– *Milyen benyomást tett az ócsai baptista gyülekezetre a 2008. december 31-ei webkamerás istentisztelet ötlete és a lebonyolítás?*

– A webkamerás istentisztelet ötlete *Győri János Sámuel* szolgatársamtól származott. Ő régóta használja a média adta lehetőségeket a gyülekezetben és a misszióban. Tőlünk sem volt idegen a gondolat, csupán újszerű. Előjárásunk támogatta az ötletet azzal együtt, hogy nekünk internet-hozzáférésről is kellett gondoskodnunk. Azonban technikusunk is szívesen vállalta kihívást.

A főpróba tökéletesen sikerült. Webkamerás imaközösségben adtunk hálát Istennek a közösség-ápolás újabb lehetőségéért. A megvalósítás ennek ellenére nem volt

dásosak az ilyen találkozók. Gyülekezetünk örömmel fogadta a pesterzsébeti evangélikus szolgáló csoportot, és szívesen vállalta a viszontlátogatásokat is. 2008-ban már egész naposra bővült az eredetileg félnapos találkozó. Így még teljesebben tapasztalhattuk meg a vendéglátó gyülekezet áldozatos szeretetét. Az elmúlt évi találkozás különlegessége volt, hogy az iklandi evangélikus gyülekezet is csatlakozott. Közösségünk tagjai nagyon szép emlékeket hordoznak szívükben az „ikertestvér-találkozóról”,

problémamentes, mert a megbeszélés időpontjában nem jött létre a teljes kapcsolat. Mindkét gyülekezet türelmesen folytatta istentiszteletét, majd mintegy félórás késéssel üzenetet válthattunk, bepillantottunk egymás istentiszteletébe. Mindenesetre várjuk május 17-ét, amikor pesterzsébeti testvéreinket személyesen fogadhatjuk, mert – például – kezdet fogni vagy közösen ebédelni webkamerán keresztül még nem tudunk.

■ – GYJS*VDM –

A hónap könyve akció – január

Alternatív globalizáció a népekért és a Földért – AGAPE

Vásárolja meg a hónap könyvet kedvezményesen! Az evangélikus könyvboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül.

<http://bolt.lutheran.hu/>
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Istentiszteleti rend • 2009. január 11.

Vízkereszt után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Lk 2,41–52; Róm 12,1–5. Alapige: Zsolt 97,1–12. Énekek: 371, 361.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Tóth Károly; du. 6. Balicza Iván; II., **Hüvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; **Csillaghegy–Békkásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf Balog Melinda; de. 11. (úrv., kantátazenés) Gáncs Péter; du. 5. (asztali beszélgetések) Horváth Zoltán plébános; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Tóth Károly; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv., rádiós istentisztelet-közvetítés) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. id. Zászkaliczky Pál; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Felújítják a százéves evangélikus templomot Zalaegerszegen

Az idén befejeződik a százéves zalaegerszegi evangélikus templom teljes felújítása: 2007-ben a belső tér születtett újja, ez év tavaszán pedig külső rekonstrukcióval folytatódna a munka – mondta el *Szabó Vilmos* helyi lelkész az MTI-nek.

Az elmúlt száz év alatt az időjárás viszontagságai, a beszivárgó talajvíz, esővíz sok kárt tettek a forgalmas út mellett álló templomban – amely városképileg védett épület –, de korábban csak kisebb külső javításokat tudtak rajta elvégezni. A tervek szerint a templom állványozása után egyszerre folynak majd a külső munkák: újrafestik a külső falakat, kicserélik a sérült díszteglákat, korszerűsítik a csatornarendszert és a lebetonozott vízelvezetőket.

A homlokzatot díszítő téglák nagy része a külső mozgások és a savas eső miatt tönkrement, megbomlott. Mint a lelkész elmondta, remélik, hogy a felújításhoz masszív agyagból készült, speciális téglákat kapnak majd.

A templom külső felújítása tizenötmillió forintba kerül, ebből a zala-

egerszegi közgyűlés több mint egymillió forint támogatást és csaknem hétszáz ezer forint kamatmentes kölcsönt biztosít. A fennmaradó költségeket az egyházkerület támogatásából és a hívek adományaiból fedezik.

A templom felszentelésének századik évfordulójára, 2007-ben fejeződött be a belső tér teljes rekonstrukciója. A régi mozaiklapokat és a

falakat borító lambériákat kicserélték, restaurálták az oltárképeket. A költségeket ugyancsak a gyülekezet, a város és az országos egyház támogatásából finanszírozták.

Szabó Vilmos a gyülekezetről elmondta, hogy az elmúlt száz év alatt több mint százszorosára nőtt a létszáma. A 19. század végén, 1886-ban az összeíráskor Zalaegerszegen mindössze kilencen, 2000-ben pedig már ezren vallották magukat evangélikus vallásúnak. Szavai szerint a közösség 1902-ben vált el Zalaistvándtól, a templomépítéshez Zalaegerszeg városa telket és nagy mennyiségű téglát adományozott.

A neogótikus stílusú templomot *Gerey Ernő* tervei alapján *Morandini Tamás* olasz származású mérnök építette 1906-ban. Egy esztendő sem kellett hozzá, míg elkészült a várjellegű, kis tornyokkal díszített épület: az alapkövet 1906 márciusában helyezték el, októberben pedig már megszállta a templomtorony hangja.

FOTO: MENYES GYÜLÉ

► MTI

ÖKUMENIKUS IMAHÉT

a Krisztus-hívók
egységéért
2009. január 18–25.

Részletek a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciának és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának kiadásában megjelent imafüzet anyagából

Bevezetés az imahét gondolkörébe

Bibliai alapvetés

A 2009. évi, a keresztények egységéért rendezett imahét témája a koreai egyházak élményein és tapasztalatain nyugszik. Nemzetük politikai megosztottsága miatt az egyházak Ezékiel prófétához fordultak, aki szintén egy tragikusan megosztott nemzet tagja volt, és népe egységére vágyakozott.

Ezékiel – aki próféta és pap is volt – Isten fiatalon, harmincéves korában hívta el. Krisztus előtt 594 és 571 közötti munkálkodását nagyban befolyásolták azok a vallási és politikai reformok, amelyeket Jósias/Jozija király kezdett el Kr. e. 621-ben. A király reformokkal próbálta felszámolni Júdea korábbi, asszír hódítóinak ártalmas örökségét, így állították vissza a törvényt és Izrael Istenének igaz tiszteletét. Jósias/Jozija király halála után – csatában esett el – fia, Jójákim/Jojakim Egyiptomnak hódolt, és az országban újra elterjedt a bálványimádás. A Jójákimot/Jojakimot bíráló prófétákat kegyetlenül elnyomták. Uriást/Uriját kivégezték, Jeremiást betiltották.

A babiloni invázió és a templom lerombolása után Kr. e. 587-ben a nép vezetőit és mesterembereit – köztük a fiatal Ezékielt is – elfogták és Babilonba hurcolták. Ott Ezékiel, csakúgy, mint Jeremiás, bírálta a hamis „prófétákat”, akik hiú reményt tápláltak a népből, emiatt el kellett tűrnie a száműzetésben élő zsidó testvérek szemrehányását. E nagy szenvedések közepette azonban Ezékielnek a népe iránti szeretete egyre csak nőtt. Kritizálta a vezetőket, akik Isten parancsai ellenére cselekedtek, és a népet Istenhez igyekezett visszavezetni. Isten szövetségi hűségét és a népével való szolidaritását hangsúlyozta. Ráadásul ebben a látszólag reménytelen helyzetben Ezékiel nem keseredett el, hanem a reménység üzenetét hirdette: él még Isten eredeti, megújító szándéka, és megvalósulhat Isten népének egysége.

Ezékiel két látomás is bátorította ebben a törekvésében. Az első a jól ismert prófécia a száraz csontokról, amelyek Isten Lelkének segítségével a halálból újra életre kelnek (Ez 37,1–14). Az ideai imahét anyaga azonban Ezékiel második látomásán alapul, amely a két fadarabról szól, a megosztott Izrael két királyságát jelképezvén. A megosztott királyságok törzseinek nevei – az eredeti tizenkettőből kettő északra, tíz délen – írtak ezekre a fadarabokra. A két fadarab aztán újra eggyé lett (Ez 37,15–23).

Ezékiel szerint a nép megosztottsága az Istentől való elidegenedésnek és a nép bűnösségének a következménye. Újra egy nép lehetnek azáltal, hogy megvallják bűneiket, megtérnek, és visszafordulnak Istenhez. Végül azonban Isten az, aki egye-

síti népét úgy, hogy megtisztítja, megújítja és megszabadítja őket megosztottságukból. Ezékiel számára ez az egység nem egyszerűen a korábban megosztott népek egyesítése, inkább új teremtés. Egy új nép születése, amely a remény jele más népek számára is. Tulajdonképpen az egész emberiség számára.

A remény egy másik szövegben is kifejeződik, amely rész igen kedves a Koreában élő egyházak számára. A *Jelenések könyvének* 21,3–4 verse Isten népének megtisztításáról, az igazi békéről, a megbékélésről és az egységről szól, amely ott valósulhat meg, ahol Isten „lakozik”: „...és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga az Isten lesz velük; és letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé...”

Ezek a bibliai gondolatok – egység mint Isten szándéka népe számára; egység mint Isten ajándéka, amely ugyanakkor megbánást és megtérést követel; egység mint új teremtés; és a remény, hogy Isten népe valaha még egy lehet – azok, amelyek a Koreában élő egyházakat inspirálták, amikor a 2009. évi imahét anyagát elkészítették.

Teológiai megközelítés

2009-ben a keresztények a világ minden részén az egységért imádkoznak, „hogy legyenek eggyé kezében” (Ez 37,17). Ezékiel – akinek a neve azt jelenti: „Isten erőssé tesz” –

mény születik: Isten új világ fog teremteni. Ahogy Ezékiel szerint a népet bemocskolja a bálványimádás és a törvénszegés – a nép mindenfajta bűne megjelenik a szövegben –, ugyanígy a mai világban a keresztények megosztottságának bűne kelt nagy megbotránkozást.

Amikor ezt a szakaszt olvassuk az *Őszövetségben*, megfontolhatjuk, hogy miként alkalmazzuk ezt az ígét saját megosztott helyzetünkre. Különösen is érezzük, hogy Isten az, aki helyreállítja az egységet, megbékélteti az embereket egymással, és új helyzetet hoz létre. Az újraegyesített, bűnbocsánatot nyert és megtisztított Izrael a reménység jelévé válik az egész világ számára.

Amint már megjegyeztük, a két fadarab összeillesztése a második prófécia, amelyet Ezékiel könyvének 37. fejezetében találunk. Az első – amely valószínűleg ismerősebb egyházi körökben – a száraz csontokról szól, amelyek Isten Lelkének segítségével újra életre kelnek.

Isten mindkét jóvendülésben az élet, egy új kezdet alkotójaként tűnik fel. Az első próféciában Isten Lelke az élet Lelke. A másodikban Isten maga hozza létre az egységet. Megbékélést és békességet ad egy megosztott nemzetnek belül. Más szavakkal: a megosztott részek egyesítésével születik az új élet.

A keresztények ebben a történetben annak az előképét láthatják, amit majd Krisztus hoz, nevezetesen az új életet, amely a halál legyőzésé-

amint magához vonz minket ő, aki felemeltetett a keresztre.

A kettéosztott Koreából – ahol megvan az akarat is, hogy legyőzzék nemcsak a politikai, de a keresztény egyházak közötti megosztottságot is – javasolják az ott élő egyházak az ez évi imahét témájául, „hogy legyenek eggyé kezében”. Úgy gondolják, hogy Isten cselekedetére adott válaszként új reménység születhet, amely kiengesztelődést, békét és jólétet hoz Isten népének.

A nyolc nap

Az Ezékiel prófétától vett központi szövegből következik, hogy az imahét nyolc napja alatt elmélkedéseink mélyebben tudatosíthatják bennünk, hogy az egyház egysége hogyan szolgálhatja együtt az emberi közösségek megújulását is. Ezzel a tudatossággal nagy felelősség is jár. Mindazoknak, akik Krisztust Úrnak vallják, törekedniük kell az ő akaratának betöltésére, hogy legyenek mindnyájan egy, „hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem” (Jn 17,21). Ez az, amiért a nyolc nap a keresztények egységéért való elmélkedéssel kezdődik.

Átgondolva tanítási különbségeinket és elkülönültségünk botrányos történelmét – sőt néha még a keresztények közötti gyűlöletet is – imádkozunk, hogy Isten, aki Lelkét leheli a száraz csontokra, és aki kezében formálja egységünket különbözőségeink közepette, életet és megbékélést lehessen kiszáradt életünkbe és megosztottságunkra ma is.

Korea hagyományos építészeti stílusát őrző szöuli kastély

azért hívatott el, hogy reményt adjon népének az Izrael bukását és elfoglalását követő elkeseredett vallási és politikai helyzetben és a száműzetésben.

A koreai csoport úgy érezte, hogy az ezékieli szöveg saját helyzetükre emlékezteti őket, mivel ők is megosztott országban élnek, megosztott kereszténységben. Ezékiel szava reménnyel tölti el őket, hogy Isten egyszer összegyűjti, saját népének nevezi és megáldja őket is, hogy hatalmas nép legyenek. Egy új, végső re-

ből fakad – Isten megváltó akaratának elfogadásával. A két fadarabból kereszt formálódik, Jézus megbékéltet minket Istennel, s ezáltal az emberiséget új reménység tölti el. Bűnösségünk, erőszakosságunk és a háborúk, a szegények és gazdagok közötti egyenlőtlenség, a teremtés tönkretétele, a betegség és szenvedés, valamint széthúzásunk és megosztottságunk ellenére Jézus Krisztus a keresztet kitérve kezeivel átöleli az egész teremtést, és Isten békességét ajánlja fel. Kezében egyik vagyunk,

Ezen a napon és a nyolc nap mind-egyikén arra kaptunk meghívást, hogy imádkozzunk világunk olyan helyzeteiért, ahol nagy szükség van a megbékélésre. Külön is figyeljünk arra, hogy a keresztények egysége milyen szerepet játszhat ennek a megbékélésnek az elérésében.

A második napon az egyházak a háború és az erőszak legyőzéséért és megszűnéséért imádkoznak. Imádkozunk, hogy a keresztények mint a Békesség Fejedelmének tanítványai a konfliktusok közepette is megte-

remthessék a kiengesztelődést, amely a reménységben gyökerezik.

A harmadik nap a szegények és gazdagok közötti hatalmas egyenlőtlenségről medítál. A pénzhez való viszonyunk és a szegényekkel való törődésünk lehet tanítványságunk mérceje Jézus követésében, aki azért jött közénk, hogy szabaddá tegyen bennünket, a szegényeknek hirdesse az evangéliumot, a rabszolgáknak szabadságot hozzon, és igazságosságot hirdessen minden embernek.

A negyedik nap szándéka az, hogy a keresztények felismerjék: csak együtt lesznek képesek megvédeni azokat az ajándékokat, amelyeket Isten nekünk adott a teremtésben. A levegőt, amelyet belélegzünk, a földet, amely gyümölcsöt hoz, a teremtett világot, amely dicséri alkotóját.

Az ötödik napon a mai társadalmunkat olyan nagyon jellemző előítéletek és a diszkrimináció megszűnéséért imádkozunk. Amint felismerjük, hogy emberi méltóságunkat Istentől kaptuk, egységünk – a keresztények egysége – annak az Istennek az egységéről tesz bizonyosságot, aki mindannyiunkat szeretetéből megismételhetetlen létezőnek teremtett. Az igazságosság és szeretet országa, amelynek építésére meghívást kaptunk, azért tiszteli a különbözőségeket, mert Krisztusban mind egyik vagyunk.

A hatodik napon imádságban gondolunk azokra, akik szenvednek, és azokra is, akik gondoskodnak róluk. A zsoldárok segítenek megérteni, hogy a fájdalomtól vagy haragból született, Istenhez való kiáltások nagyon mély és bensőséges Isten-ember kapcsolat kifejezései lehetnek. A keresztények irgalmas segítségnyújtása a szenvedőknek Isten országának jele lehet. A keresztény egyházak együtt képesek változást hozni, ha segítenek megszerezni a szenvedők számára mindazt a támogatást, amelyre szükségük van – anyagi és lelki értelemben egyaránt.

A hetedik napon a vallási különbözőséggel kell szembenézniük a keresztényeknek, amikor Istenben való egységükért imádkoznak. Eme egység nélkül nehéz a békesség országát építeni, még ha minden jóakarató férfi és nő részt vesz is benne.

Imaszándékaink a nyolcadik napon válnak teljessé, amikor azért imádkozunk, hogy a „nyolc boldogság” lelkülete győzzön a világ szellemisége felett. A keresztények hordozzák a reményt, hogy Krisztus mindent újjáteremt az általa létrehozott új rendben. Ez képessé teszi őket arra, hogy a reménység emberei, a kiengesztelődés munkálói legyenek a háborúk, a szegénység, a diszkrimináció közepette és minden olyan helyzetben, ahol emberek szenvednek, és vajúdik a teremtett világ.

A nyolc nap

1. nap

Keresztyén közösségek szemtől szemben a régi és az új megosztottságokkal

- Ez 37,15–19;22–24a: Egyé a kezdedben
- Zsolt 103,8–13;18: Irgalmas és kegyelmes az Úr...
- 1Kor 3,3–7;21–23: Irigység s viszálykodás van közöttetek...
- Jn 17,17–21: Hogy mindnyájan egyik legyenek...

A keresztyének arra kaptak elhívást, hogy Isten állhatatos és kiengesztelő szeretetének eszközei legyenek egy olyan világban, amelyre az elkülönülés és az elidegenedés nyomta rá bélyegét. Az Atya, Fiú és Szentlélek nevében megkeresztelve valljuk, hogy hiszünk a megfeszített és feltámadott Krisztusban. Krisztus népe vagyunk, akiknek az a küldetésük, hogy Krisztus teste legyünk a világban és a viláért. Krisztus kérte ezt imádságában tanítványai számára: hogy egyik legyenek, hogy elhiggye a világ...

Hitünk és keresztyén tanítványságunk megosztottsága meggátol bennünket abban, hogy bizonyosságot tudjunk tenni a világ előtt. Koreának, mint más nemzeteknek is, egymásnak elmentmondó módon hirdették az evangéliumot. Az a kísértésünk, hogy a jelenlegi megosztottságot a háttérben lévő konfliktusokkal inkább keresztyén történelmünk természetes örökségének tekintsük, mint belső ellentmondásnak azzal az üzenettel szemben, hogy Isten Krisztusban megbékéltette a világot.

Ezékiel látomása arról, hogy a régi Izráel megosztott királyságának neveit hordozó két fadarab egyé lett Isten kezében, világosan mutatja Isten hatalmát arra nézve, hogy megbékéltessen, és megtegye egy megosztottságba süllyedt néppel azt, amit maguk nem tudnak megtenni önmagukkal. Ez biztató üzenet a megosztott keresztyének számára. Előképe a megbékélés forrásának a keresztyén igehirdetés szívében. A Krisztus keresztyén alkotó két fadarabon a történelem Ura magára veszi az emberiség sebeit és megosztottságait. Jézus önátadásának teljességében a keresztyén együtt tartja az emberi bűnt és Isten rendíthetetlen, megváltó szeretetét. Keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy az ő halálában keresztyénkedtünk meg. Halálában az Úr – hirtartalan kegyelmében – felszegezi a sebzett emberiség neveit a keresztyén fájára. Ezzel magához ölel minket, és helyreállítja kapcsolatunkat Istennel és egymással.

Keresztyén egységünk Krisztushoz tartozásunkra alapozott közösség. Mivel Krisztushoz fordultunk, felfedezhetjük, hogy kiengesztelődtünk a Szentlélek hatalma által. A keresztyén egységért mondott ima Istenbe vetett bizalmunk megvallása és önmagunk teljes megnyitása a Lélek előtt. A keresztyén egységért végzett egyéb erőfeszítéseinkkel együtt – párbeszéd, közös bizonyosságtétel és misszió – az egységért való imádkozás kiváltságos eszköz, amely által a Szentlélek ezt a megbékélést Krisztusban nyilvánvalóvá teszi. Benne, aki a világ megváltására jött közénk.

Imádság

Együtt érző Isten! Te szeretsz minket, és Krisztusban megbocsátottál nekünk. Szándékosan, hogy békéltess az emberiséget ebben a megváltó szeretetben. Tekints kegyesen reánk, akik a keresztyén egységért imádkozunk és dolgozunk. Add, hogy megtapasztaljuk, hogy testvérek vagyunk a te szeretetedben. Add, hogy egyé legyünk, egyé a te kezdedben. Ámen.

2. nap

Keresztyének szemtől szemben a háborúval és az erőszakkal

- Ézs/Iz 2,1–4: Hadakozást többé nem tanul
- Zsolt 74,18–23: Szegényeid életéről ne feledkezz meg örökre
- 1Pt 2,21–25: Az ő sebei által gyógyultatok meg
- Mt 5,38–48: Imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket

A háború és az erőszak még mindig fő akadályai annak az egységnek, amelyet Isten akar az emberiség számára. Végeredményben a háború és az erőszak a bensőnkben lévő, meg nem gyógyított megosztottság következménye. Az emberi gőg megakadályoz bennünket abban, hogy visszataláljunk létünk igazi alapjára.

A koreai keresztyének szeretnének véget venni Észak- és Dél-Korea több mint ötven éves elválasztottságának. Az a vágyuk, hogy a világ más részein is megteremtse a békét. A Koreai-félszigeten uralkodó bizonytalanság nemcsak a világ egyetlen még kettéosztott nemzetének fájdalmát jelenti, hanem jelképe az emberiséget sújtó megosztottság, ellenségesség és bosszú logikájának.

Mi vethet véget a háború és az erőszak körforgásának? Jézus megmutatja nekünk azt az erőt, amely meg tudja szakitani az erőszak és igazságtalanság ördögi körét a legreménytelenebb helyzetekben is. Tanítványainak, akik az erőszakra és a haragra világi módon válaszolnak, azt parancsolja, hogy mondjanak le az erőszakról (Mt 26,51–52).

Jézus feltárja az igazságot az emberi erőszakkal kapcsolatban. Az Atya parancsához hűségeesen meghal a keresztyén, hogy megmentsen minket a bűntől és az örök haláltól. A keresztyén feltárja az emberi természetben rejlő ellentmondást. Jézus kínhalála új teremtés kezdetének a jele, amely az emberi bűnt, az erőszakot és a háborút erre a keresztyén szövegre.

Jézus Krisztus az erőszakmentességet nem a humanizmusra építi. Isten teremtésének helyreállítását tanítja. Hitet és reménységet ad az új ég és az új föld végső eljövételében. Krisztus végérvényesen győzött a keresztyén. Ez a remény rendületlenül bátorít, hogy kitartsunk a keresztyén egységre való törekvésben és a háború, valamint az erőszak minden formája elleni küzdelemben.

Imádság

Urunk! Te az egész emberiség egységéért vállaltad a keresztyén. Most felajánljuk neked az önzést, a gőg, a hiúság és a harag által megrottott emberi természetünket.

Urunk, ne hagyd el az elnyomottakat, akik az erőszak, a harag és a gyűlölet különféle formáitól szenvednek, valamint tévhitük és egymásnak ellentmondó ideológiák áldozatai.

Urunk, nyújtsd felénk kezdeted együttérzéssel, és viselj gondot népedre, hogy teremtésed rendjének békéjét és örömét élvezhessük.

Urunk, add, hogy minden keresztyén együttműködhessen a te igazságod megvalósításában. Adj bátorságot, hogy segítsünk másoknak vinni keresztyénüket ahelyett, hogy vállukra tenénk a mienket.

Urunk, taníts minket bölcsességre, hogy gyűlölet helyett szeretettel bánjunk ellenségeinkkel. Ámen.

3. nap

Keresztyének szemtől szemben a gazdasági igazságtalansággal és a szegénységgel

- 3Móz/Lev 25,8–14: Fölszabadító örömmünnepe
- Zsolt 146: Igazságot szolgáltat az elnyomottaknak
- 1Tim 6,9–10: Minden rossznak gyökere a pénz szeretete
- Lk 4,16–21: Szabadítás mint Jézus és az Úr kedves esztendeje

Azért imádkozunk, hogy jöjjön el Isten országa. Arra a világra vágyunk, ahol az emberek, a legszegényebbek sem halnak meg idő előtt. A világ mai gazdasági rendszere azonban még súlyosabbá teszi a szegények helyzetét és kiáltóvá a szociális egyenlőtlenséget.

Ma az emberiség nagy családja a munkanélküliséggel és következményeivel szembesül. A piac bálványozása mint a pénz szeretete a Timóteushoz írt level szerzője szerint így bizonyul minden gonosz gyökerének. Mit tehet, és mit kell, hogy tegyen az egyház ebben a vonatkozásban? Nézzük meg, mit ír a Biblia az Úr kedves esztendejéről, amelyre Jézus utal szolgálata kezdetén!

A Mózes 3. könyvéből, a *Léviták könyvéből* idézett rész szerint az elengedés évében felszabadulást hirdettek. A vendégmunkások visszatérhettek otthonukba és családjukhoz. Ha valaki elvesztette mindenét, akkor is a nép között élhetett. Pénzt ekkor nem kölcsönöztek kamattal, és élelmiszert sem árultak nyereségért.

Az elengedés éve közösségi etikát jelentett, a rabszolgák felszabadítását és otthonukba való visszatérését, a gazdasági jogok helyreállítását és az adósságok eltörlését. Az igazságtalan társadalmi rendszerek áldozatai számára ez pedig a törvény helyreállítását és megélhetésüket jelentette.

A mai világ értékrendje, amely a több pénztekint az élet legnagyobb értékének és céljának, csak a halálba vihet. Mint egyházunknak az a hivatásunk, hogy szembeszálljunk ezzel. Élünk az elengedés évének szellemében! Kövessük Krisztust, és hirdessük a jó hírt! Amikor a keresztyének megosztottságuk gyógyulását tapasztalják, érzékenyebbé válnak az emberiséget és a teremtést sebző más megosztottságokra is.

Imádság

Igazságos Isten! Sok helyen bőségben élnek, de máshol nincs elég élelem, sok az éhező és a beteg.

Békesség Istene! Van, akik hasznos munkát végeznek az erőszaktól és a háborútól, de olyanok is, akiknek az erőszak és a háború miatt el kell hagyniuk otthonukat.

Együtt érző Isten! Segíts megértenünk, hogy csak pénzből nem élhetünk, mert Isten igéje által van életünk. Add, hogy megértsük: csak akkor juthatunk életre és igazi gazdagságra, ha szeretjük Istent, és engedelmeskedünk tanításának. Ezt kérjük a mi Urunk, Jézus Krisztus nevében. Ámen.

4. nap

Keresztyének szemtől szemben a környezeti válságokkal

- 1Móz/Ter 1,31–2,3: Láta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó
- Zsolt 148,1–5: Ó parancsolt, és azok létrejöttek
- Róm 8,18–23: A teremtés átalakulása
- Mt 13,31–32: A mustármag kisebb minden magnál

Isten bölcsességgel és szeretettel teremtette világunkat, és amikor befejezte nagy művét, látta, hogy jó. Ma azonban a világ súlyos környezeti válsággal néz szembe.

A föld általános fölmelegedéstől szenvedett energiafogyasztásunk következtében. Bolygónk erdővel borított területe 50%-kal csökkent az elmúlt negyven év alatt, miközben a sivatagok annál gyorsabban terjednek. A tengeri élet háromnegyed része már eltűnt. Az élőlények több mint száz faja halt ki, és az élővilág sokféleségének ez a vesztesége komoly fenyegetés magára az emberiségre is. Pál apostollal együtt megállapíthatjuk: a teremtés a világ mulandóságának van alávetve, sóhajtozik és vajdúdik.

Nem tagadhatjuk, hogy az emberek nagymértékben felelősek a környezeti rombolásért. Zabolátlan mohóságuk a halál árnyékát veti az egész teremtésre.

A keresztyéneknek együtt kell megtenniük minden tőlük telhetőt a teremtés megmentéséért. Ezzel az óriási feladattal szemben egyesíteni kell erőfeszítéseinket. Csak együtt védhetjük meg a Teremtő művét. Lehetetlen nem észrevenni, hogy milyen központi helyet foglalnak el a természeti jelenségek Jézus példázataiban és tanításában. Krisztus nagy tiszteletet tanúsít a legkisebb mag iránt is. A teremtés bibliai elbeszélésére támaszkodva a keresztyének közös felelősséggel hozzájárulhatnak a bolygónk jövőjére vonatkozó megfontolásokhoz.

Imádság

Teremtő Istenünk! Igéd által teremtetted a világot, és láttad, hogy az jó. Mi azonban gyakran halált és pusztulást árasztunk környezetünkre. Add meg nekünk, hogy megbánhassuk mohóságunkat. Segíts, hogy gondot viseljünk mindarra, amit alkottál. Együtt szeretnénk megővni teremtésedet. Ámen.

o tematikája

„...legyenek egygé kezekben”
(Ez 37,17)

5. nap

Keresztýének szemtől szemben a hátrányos megkülönböztetéssel és a társadalmi előítéletekkel

- Ézs/Iz 58,6–12: Ne zárkózz el testvéred elöl
- Zsolt 133: Mily szép, ha egyetértésben élnek a testvérek
- Gal 3,26–29: Mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban
- Lk 18,9–14: Az elbizakodott ember igaznak tartja magát

Kezdetben az Isten képeire teremtett emberek egyek voltak az ő kezében. A bűn azonban belépett az emberek szívébe, és azóta együtt élünk vele. A megkülönböztetés alapja lehet faji vagy etnikai vagy az az egyszerű tény, hogy az ember férfi és nő. Megint máshol a fogyatékos vagy egy bizonyos valláshoz tartozás a kirekesztés alapja. Mindezek a megkülönböztető tényezők embertelenek, valamint konfliktusok és nagy szenvedések forrásai.

Földi életében Jézus személyválogatás nélkül fordult minden férfi és nő felé. Elítélt mindenféle diszkriminációt, és elítélte azt a büszkeséget, amelyet némely kortársa erre alapozott. Nem mindig azok az igazak, akiket annak képzelnénk. A megvetésnek nincs helye a hívő szívében.

A 133. zsoltár a testvérekkel megosztott élet örömét drága kenetnek és a Hermón hegyének harmatjához hasonlítja. Nekünk megadatott, hogy megizlelhessük ezt az örömet, amikor ökumenikus összejöveteleinket legyőzzük felekezeti előítéleteinket.

Minden keresztyén közös missziója az egész emberiség egységének helyreállítása. Együtt kell küzdenünk minden hátrányos megkülönböztetés ellen. Ennek reményteljes alapja pedig az, hogy mindnyájan egyek vagyunk Krisztusban, és többé nincs zsidó vagy görög, szolga vagy szabad, férfi vagy nő.

Imádság

Urunk! Segíts, hogy felismerjük a hátrányos megkülönböztetést és a kirekesztést, amely tönkreteszi a társadalmakat. Irányítsd tekintetünket, hogy felismerjük saját előítéleteinket. Taníts, hogy száműzzük minden megvetést, és átérizzük az egység jó ízét. Ámen.

6. nap

Keresztýének szemtől szemben a betegséggel és a szenvedéssel

- 2Kir 20,1–6: Emlékezz rám, ó, Uram!
- Zsolt 22,1–11: Miért hagytál el engem?
- Jak 5,13–15: A hitből való imádság megszabadítja a szenvedőt
- Mk 10,46–52: Jézus megkérdezte tőle: „Mit kívánsz, mit tegyek veled?”

Jézus gyakran találkozik betegekkel, és kész meggyógyítani őket. Még mindig elkülönült egyházaink tudják, hogy Urunk együtt érez a betegekkel. A keresztyének mindig követték példáját, gyógyították a betegeket, kórházakat, gyógyszerárakat, gyógyító missziókat alapítottak, és gondot viseltek Isten gyermekeinek lelkére, valamint testére is.

Ez nem magától értetődő. Az egészségesek hajlamosak arra, hogy természetesnek tekintsék az egészséget, és elfelejtkezzenek azokról, akik nem vehetnek részt a közösség életében, mert betegek vagy fogyatékosok. A betegek? Ők pedig úgy érezhetik, hogy el vannak szakítva Istentől, az ő jelenlététől és gyógyító hatalmától.

Ezékiasát/Hiszkiáját mély hite hordozza a betegségben. A szomorúság idején emlékezteti Istent kegyelmére. Akik szenvednek, még a Biblia ígét is használhatják arra, hogy Istenhez kiáltsanak, akár panaszszóval is: miért hagytál el engem? Ha őszinte kapcsolatban vagyunk Istennel, amely a hűség és a hála kifejezésében nyilvánul meg, akkor helye van annak is, hogy szomorúságunkat, fájdalomunkat vagy haragunkat imádságban megfogalmazzuk.

A betegek nem pusztán tárgyak, és nem csak a gondozás elfogadói. Sokkal inkább a hit alanyai, amit a tanítványoknak meg kellett tanulniuk a *Márk evangéliumában* leírt történetben. A tanítványok folytatni akarják útjukat Jézussal, és nem vesznek tudomást a tömeg peremén levő betegről. Amikor az felkiált, céljuktól eltérítőnek tekintik. Megszoktuk, hogy törődünk a betegekkel, de nem vagyunk hozzászokva ahhoz, hogy hangosan kiabáljanak, és zavarjanak minket. Lehet, hogy ma megfizethető gyógyszerért kiáltanak, ami esetleg a profit kérdését is érinti. A tanítványok meg akarták akadályozni, hogy a vak ember Jézus közelébe jusson. Pedig nekik az Úr gondoskodó üzenete hordozóivá kell válniuk: jöjj, téged hív!

A tanítványok csak akkor értik meg, hogy mit akar Jézus, amikor elviszik hozzá a beteget. Időt szán arra, hogy beszéljen a beteggel, és megkérdezze, hogy mire van szüksége. A gyülekezet gyógyító közössége növekedhet, ha a betegek Isten jelenlétét tapasztalják keresztyén testvéreik között.

Imádság

Istenünk! Hallgasd meg testvéreinket, amikor betegségben és fájdalomban hozzád kiáltanak. Add, hogy aki egészséges, hálat adjon ezért, és szolgáljon a betegeknek szerető szívvvel és nyitott kézzel.

Istenünk, add, hogy megmaradjunk kegyelmedben és gondviselésedben, igazán gyógyító közösséggé váljunk, és együtt dicsérjünk téged. Ámen.

7. nap

Keresztýének szemtől szemben a vallási sokszínűséggel

- Ézs/Iz 25,6–9: Itt van az Úr, benne remélünk
- Zsolt 117,1–2: Dicsérjétek az Urat mind, ti nemzetek
- Róm 2,12–16: A törvénynek a megtartója igazul meg
- Mk 7,24–30: Ezekért a szavakért az ördög leányodat elhagyta

Naponta hallunk a világ különböző részein történő erőszakos cselekedetéről eltérő vallások követői között. Most megtudhatjuk, hogy Koreában buddhista, keresztyén, konfucianus emberek élnek együtt, legtöbbször békésen.

Ézsaiás/Izaiás próféta nagy dicsőítő himnuszban beszél arról, hogy egyszer letörölnek minden könnyet, gazdag lakoma lesz minden nép és nemzet számára. Egy napon – jövendőli a próféta – a föld minden népe dicsérni fogja az Urat, és örvendezni fog a megváltásnak, amelyet ő felkínál. Az Úr, akiben reméltünk, a vendéglátó az örök lakomán, amelyet Ézsaiás éneke dicsőít.

Amikor Jézus találkozik a kánaáni asszonnyal, aki gyermekéért könyörög, először meglepő szavakkal visszatartja őt. Az asszony azonban állhatatos marad: „...a kutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból.” Jézus értékeli, hogy az asszony meglátta küldetését zsidókhoz és nem zsidókhoz egyaránt, és útjára bocsátja lánya gyógyulásának ígéretével.

Az egyházak párbeszédet folytatnak a keresztyének között az egység ügyében. Az utóbbi években párbeszéd alakult ki más vallások között is, különösen az úgynevezett könyvvallások (judaizmus, iszlám) között. Ezek a találkozások nemcsak tájékoztatnak, hanem segítenek előmozdítani a szomszédok közötti jó viszonyt és békét építeni ott, ahol konfliktus van. Ha keresztyén tanúságátélünk a Krisztusba vetett hitünk által egyezik, hatékony lesz ellenállásunk az előítéletekkel és konfliktusokkal szemben. Ha figyelmesen hallgatjuk más hitű felebarátainkat, vajon nem tanulhatunk valamit Isten minden embert befogadó szeretetéről és uralmáról?

A keresztyének közötti párbeszédnek nem a sajátos keresztyén identitás elvesztéséhez, hanem örvendezéshez kell vezetnie. Ezzel engedelmeskedünk Jézus imájának, hogy egyek legyünk, ahogyan ő egy az Atyával. Az egység nem ma, még csak nem is holnap érkezik el, de más hívőkkel együtt a szeretetnek és a megváltásnak e felé a végső, közös célja felé haladunk.

Imádság

Istenünk, Urunk! Köszönjük a Szentírásból kapott bölcsességet. Adj bátorságot, hogy kitárjuk szívünket más keresztyén felekezetekhez tartozó és más vallású felebarátaink előtt! Add kegyelmedet, hogy legyőzhessük a közömbösséget, az előítéletet és a gyűlölet korlátjait. Mutasd meg nekünk az utolsó napokat, amikor a keresztyének együtt lehetnek azon a végső lakomán, ahol a könnyek felszáradnak, és a nézeteltéréseket legyőzi a szeretet. Ámen.

8. nap

A keresztyén remény hirdetése egy megosztott világban

- Ez 37,1–14: Felnyitom sírjaitokat
- Zsolt 104,24–34: Megújítod a föld színét
- Jel 21,1–5a: Újjáteremtek mindent
- Mt 5,1–12: Boldogok vagytok...

A biblikus hitet átjárja a radikális reménység. A történelemben Istené a végső szó, de ez nem ítélet, hanem új teremtés. A keresztyének megosztott világban élnek, mégis reménységben. Nem arra építenek, amit az emberek tudnak tenni, hanem Isten hatalmára és megingathatatlan akaratára. Ő a részeket egygé, teljességgé alakítja. A halált adó gyűlöletet pedig életadó szeretetté. Korea népe továbbra is hordozza a nemzeti megosztottság tragikus következményeit, de a keresztyének még ott is bővelkednek a reménységben.

A keresztyén reménység akár a legnagyobb szenvedések közepette is él, mert Istennek Krisztus keresztyén kinyilatkoztatott állhatatos szeretetéből született. Jézussal együtt a remény is feltámadt a sírból, amikor a halál és erői vereséget szenvedtek. Ez a remény tovább terjed a pünkösdkor elküldött Szentlélek által, amely megújítja a föld színét. A feltámadt Krisztus új és valódi élet kezdete. Feltámadása meghirdeti a régi rend végét, és elveti egy új, örök teremtés magvait, ahol benne mindenki békére talál, és Isten lesz mindenki békéjében.

A keresztyén remény a teremtés megújításával kezdődik úgy, hogy az betöltse Isten eredeti szándékát. A *Jelenések könyvének* 21. fejezetében Isten nem azt mondja, hogy minden újat teremtek, hanem hogy újjáteremtek mindent. A keresztyén remény nem a világ végének tétlen várása, hanem vágy arra a megújulásra, amely már elkezdődött az első hűsvétkor és pünkösdkor. Ez a reménység nem a történelem világunkat összeromboló katasztrófájában betelt véget jelenti, hanem világunk alapvető és gyökeres megváltozását. Ez az Isten által adott új kezdet véget vet a bűnnek, a megosztottságnak és a világ végességének. Úgy alakítja át a teremtést, hogy az részesülhet Isten dicsőségében, és osztozhat Isten örökkévalóságában.

Amikor keresztyének összegyűlnek, hogy egységért imádkozzanak, ez a reménység indítja és hordozza őket. Az egységért mondott imádság Istennek a világot megújító erejéből táplálkozik. Bölcsessége a Szentléleké, aki új életet lehel a száraz csontokba, és életre kelti őket. Integritása önmagunk teljes odaszánása akaratának, hogy ő formáljon annak az egységnek az eszközeivé, amely Krisztus szándéka tanítványai között.

Imádság

Irgalmas Istenünk! Te mindig velünk vagy szenvedéseink közepette, és velünk leszel az idők végezetéig. Segíts minket, hogy a reménység népe legyünk, megéljük üdvösségünket, és szolgáljunk az általad kívánt egységet. Ámen.

Ökumenikus helyzet Koreában

Egy nemzet ötezer éves története

Korea, amelyet *Dankun* alapított Kr. e. 2333-ban, ötezer éven keresztül egységes nemzetként maradt fenn. Bár az első kétezer évben komoly fenyegetettséggel kellett szembenéznie Kína részéről, Korea egy nemzetként őrizte meg méltóságát és szabadságát. A Kr. e. 1. század és a Kr. u. 7. század közötti időszakban több dinasztia is uralkodott. A *Kokuryeo*, a *Pakikje* és a *Shilla* dinasztia alkotta a koreai királyság három korszakát. Északon a *Balhae* dinasztiaát követte a *Koryo* dinasztia a 10. században és a *Chosun* dinasztia a 14. században. Mind ez idő alatt Korea nemcsak egységes nemzetként maradt meg, de nagy kulturális fejlődésen is keresztülment.

1897-ben alapították meg a koreai birodalmat. Ezzel új korszak vette kezdetét a koreai történelemben. 1910-tól 1945-ig Koreát a japánok tartották megszállás alatt. A koreaiak azonban soha sem veszítették el reményességüket, és sohasem adták fel a küzdelmet, hogy visszaszerezzeik szabadságukat. Erőfeszítéseik és küzdelmük végül a japán megszállás alóli felszabaduláshoz vezetett 1945-ben, a II. világháború végén. Ez a történet jól tükrözi Korea sorsát. Mivel geopolitikai értelemben nagyon fontos helyen fekszik, sok támadást és beavatkozást kellett elszenvednie a nagy világhatalmaktól.

Koreának a különböző ideológiák belső konfliktusaival is meg kellett küzdenie. Sokéves ideológiai harc ért véget a kommunizmuson alapuló Koreai Népi Demokratikus Köztársaság megalakításával Korea északi részén, valamint a demokrácián és szabadságon alapuló Koreai Köztársaság megalapításával délen. Ezek az ősi ideológiákat elnyomó ideológiák – a kommunizmus és a demokrácia – pedig a koreai háború (1950–1953) tragédiájához vezettek, amelyben nagyon sokan veszítették életüket. 1953-ban aláírták a fegyverszünetet, és az Észak- és Dél-Korea közti határ a demilitarizált zónával együtt a koreai történelem tragédiájának látható jelképévé vált.

A háború és az azt követő időszak által szétszakított családok száma akár tízmillió is lehet. Nemrégben ezek a családok korlátozott találkozási lehetőséget kaptak, de a legtöbben még azt sem tudják, vajon az észak–déli osztóvonal túloldalán élő családtagjaik élnek-e, vagy sem. Ezen családok fájdalma minden koreai szívében ott él. Mély seb ez a nemzet identitásán és büszkeségén.

Észak és dél kiengesztelődése és együttműködése

1972. július 4-én a Koreai-félsziget történelmi fordulópontjához érkezett. E nap közös nyilatkozata megváltoztatta a konfliktusos és ellenséges légkört, csökkentette a kölcsönös gyalázkodást, előmozdította a nemzeti egyesítést, és ez irányba kezdeményezett tárgyalásokat és gyakorlati erőfeszítéseket.

Az Egyházak Világtanácsa és a római katolikus egyház is nagy érdeklődéssel és segítőkészséggel fordult a béke megteremtése és a feszült viszony enyhítése felé. 1988-ban a Koreai Egyházak Nemzeti Tanácsának közgyűlése kihirdette „a koreai egyházak nyilatkozatát a nemzet egyesítéséről és a békéről”. A Koreai Katolikus Püspökök Konferenciája létrehozta a Nemzeti Megbékélés Bizottságát. Ezen bátorító események után számos egyház jött létre Észak-Koreában, amelyek ma is szolgálnak.

Ilyen előzmények után a Nobel-díjas *Kim Dedzsung* – a Koreai Köztársaság korábbi elnöke – csúcstalálkozót szervezett Észak-Korea vezetőjével, *Kim Dzsongillel*. Ezen a találkozón adták ki azt a közös nyilatkozatot 2000. július 15-én, amely megerősítette a dél-koreai kormányt az észak irányában gyakorolt úgynevezett napsütéses politikájában.

A demilitarizált zónában uralkodó helyzet azonban még mindig az észak és dél közötti feszültséget mutatja. A Koreai-félszigeten való béke érdekében tett erőfeszítések – amelyeket a hatpárti tárgyalásokon részt vevő országok moderáltak – a különböző területeken való együttműködésben gyümölcsöt hoztak. Szép példái ennek az együttműködésnek a civil szférában, a kultúra, a sport, a vallás, a művészetek, a tudomány és a gazdasági élet területén megvalósuló csereprogramok.

Akadályok az egységhez vezető úton

A Koreai-félszigeten a béke és kiengesztelődés elérése érdekében tett sokféle erőfeszítés ellenére megmaradtak a konfliktusok, a megosztottság és a szembenállás mély gyökerei. Ahhoz, hogy a békés újraegyesítés létrejöhessen, északnak és délnél olyan kérdésekkel kell szembenéznie, mint a liberalizmus és a szocializmus szembenállása, a szegénység és a jómód közötti szakadék vagy a szabad vallásgyakorlás, illetve annak akadályozása.

Ott van a fal észak és dél népei

közt, s úgy tűnik, nagyon nehéz lebontani. Az egyesítés vágya és reménye azonban mindkét oldalon él, s az e reményt kifejező éneket ugyanúgy éneklük mindkét oldalon: „Uri Ui Sowon Eun Tongil”...

Minden koreai – noha sokféle különbözőséggel és konfliktussal kell szembenézniük – reménykedik a békés és megbékélt egyesítésben a Koreai-félszigeten. Keresztényként is reméljük és várjuk azt a napot, amikor Isten a megosztott feleket újra összehozza, hogy együtt dicsérhessük őt, és hálát adjunk a megbékélésért és az új teremtésért.

Az ökumené helyzete Koreában

A koreai katolikus közösséget *Lee Sung-Hun* – az első megkeresztelt katolikus – alapította 1784-ben, aki elterjesztette a keresztény tanokat

reai Presbiteriánus Egyház, a Koreai Metodista Egyház, a Presbiteriánus Egyház a Koreai Köztársaságban, a Koreai Üdvhadserég, a Koreai Anglikán Egyház, a Koreai Evangéliumi Egyház, Isteni Koreai Gyülekezete.

A Koreai Egyházak Nemzeti Tanácsa és a Koreai Római Katolikus Egyház felváltva adott otthont a keresztény egységért tartott imahetek közös szolgálatainak a korai 1970-es évektől kezdve. Ez a közös imádság tette lehetővé a keresztények számára, hogy együtt imádkozzanak és dolgozzanak, hogy fejlesszék az ökumenikus mozgalmat Koreában. 1977-ben protestáns és katolikus bibliatudósok befejezték a közös bibliafordítást, így Korea történetében először minden egyházban ugyanazt a Bibliát olvashatják.

Jelenleg a koreai ökumenikus mozgalom a különböző csoportok számá-

Meglátogatták XVI. Benedek pápát a Vatikánban, az EVT főtitkárát Genfben és az ökumenikus pátriárkát Isztambulban. Rómában az egysegítőkarság munkatársaival is találkozott, Genfben pedig az EVT Hit és Egyházszervezet Bizottságának munkatársaival. Ezen látogatások során álltak elő a javaslatokkal, hogy a koreai keresztények készíthessék elő a 2009. évi imahét anyagát. A két ökumenikus testület pozitívan fogadta a javaslatot, és beleegyezett a koreai egyházak kezdeményezésébe.

2007. január 23-án a koreai egyházak a Chongju anglikán templomban tartottak közös imaheti alkalmat, és találkozót is szerveztek a protestáns és katolikus teológusok számára. Ezen két protestáns és három katolikus személyt jelöltek ki az előkészítő albizottságba. Az ő feladatuk volt, hogy előkészítsék az imahét anyagát. Az albizottság 2007 februárjában ülésezett először, és az Ez 37,15–23-ban olvasható próféciát választotta alapigeként, mely Izrael egyesítésének ígérteiről szól. A koreai egyházak számára ez az ezékieli szakasz felidéri a Koreai-félszigeten lévő helyzetet, mert az ő országuk az egyedüli megosztott ország a világon. Elhatározták, hogy minden felekezet ír egy-egy bibliai reflexiót és imádságot a nyolc nap valamelyikére. Így elkezdődött a munka, amelynek gyümölcse az a füzet, amelyet az egész világ szétosztanak a 2009. évi imahét keretében.

Befejezés

A Koreai-félsziget jelenlegi állapota – amely megakadályozza, hogy a koreaiak a másik oldalon élő szülőkkel, gyerekekkel, házastársukkal, barátaikkal kommunikáljanak – elfogadhatatlan, meg kell változtatni. Az észak-koreai helyzet, amely az embereknek nem engedi, hogy saját vallási hagyományait kövessék, jól mutatja azt az elnyomást, amely korlátozza az emberi lelkiismeretet.

Ezek a konfrontációs helyzetek, ellentétek, konfliktusok, a vallási, faji, etnikai háttérű erőszak és háborúk azonban nem korlátozódnak a Koreai-félszigetre, hanem a világ sok pontján találkozhatunk velük. Így egészen biztos, hogy a megosztottság és szenvedés koreai tapasztalata világszerte érthető a keresztények és a társadalmak számára. A keresztények Koreában együttműködnek az olyan világvallásokkal, mint a buddhizmus, a konfucianizmus, illetve az ősi vallások képviselőivel a közös jó érdekében, hogy hiteles békét hozzanak a Koreai-félszigetre.

A tematika összeállításakor koreai testvéreink azt kérik a világ keresztényeitől, hogy a 2009. évi imahét során imádkozzanak az egység előmozdításáért, a béke építéséért Koreában. Ezek olyan feladatok, amelyek amúgy is hozzátartoznak a felelős keresztények életéhez világszerte. A remény ösztönzi ezt az imádságot. Azt, hogy a világ minden népe Isten népe legyen, Isten legyen az ő Istenük, továbbá a népek örömet és fejlődést tapasztaljanak. Ez az öröm akkor lesz a miénk, amikor véget érnek a konfliktusok és a megosztottság.

A keresztényeknek türelmesen kell imádkozniuk, amíg az „új ég és új föld” el nem érkezik, és akkor így teljesül a próféta jövendölése: „Az én népem lesznek, én pedig Istenük leszek.” (Ez 37,23)

Az újraegyesítés phenjani emlékműve (Észak-Korea)

honfitársai között. A protestantizmus az 1880-as években jelent meg. 1919-ben a koreai keresztények más vallások – a buddhizmus, a taoizmus, a hagyományos vallások – képviselőivel is együttműködtek, hogy ellenálljanak a japán hatalomnak Korea függetlensége érdekében.

A koreai ökumenikus mozgalom története nyomon követhető a II. vatikáni zsinat lelkületéig és javaslatáig, különösen is az ökumenizmusról szóló dekrétumig, amely hangsúlyozta minden keresztény erőfeszítésének fontosságát az egységért. Az egyházközi dialógusban részt vevő egyházak a Koreai Ortodox Metropolis, a Koreai Katolikus Püspökök Konferenciája, a Koreai Evangélius/Lutheránus Egyház és a Koreai Egyházak Nemzeti Tanácsa, amelynek tagegyházai a következők: a Ko-

ra szervezett közös programokból áll. A különféle felekezetek munkatársai, a teológusok, a teológiai hallgatók és a felekezetek moderátorai vesznek részt rajtuk. 2000 óta teológusok egy tanulmányi csoportja a házigazdája az ökumenikus fórumnak. E fórum teológiai kérdésekkel foglalkozik, s ezzel munkálja a protestáns és a katolikus egyházak közötti kölcsönös megértést. Ezenfelül a teológushallgatók egy csoportja olyan programokat szervez – szemináriumok, sportrendezvények –, amelyekkel erősíthetik a különböző egyházak tagjai közötti barátságot. A felekezetek moderátorai rendszeresen találkoznak féhérsztal mellett, hogy így is szorgalmazzák egymás megértését, erősítsék barátságukat, és hasznos eszmecserét folytassanak.

A keresztény egység Ázsiában – e témáról rendeztek szemináriumot 2006 júliusában, amely emlékeztető alkalom volt a koreai ökumenikus mozgalom történetében. *Walter Kasper* bíboros volt a házigazda. Ázsiai ökumenikus vezetőket hívtak meg erre az alkalomra, hogy megvitassák a keresztény egység megvalósításának különböző elgondolásait. 2006. július 23-án, a 19. metodista világtalálkozón (amelyet a dél-koreai Szöulban tartottak) a metodista egyház aláírta a megigazulás tanáról szóló közös nyilatkozatot, amelyet a Lutheránus Világszövetség és a római katolikus egyház 1999-ben írt alá Augsburgban. Így ennek a keresztény egység szempontjából oly fontos eseménynek Korea adott otthont.

A közös programok alatt felhalmozódott tapasztalatok és a kölcsönös bizalom alapján a koreai protestáns és katolikus egyházak vezetői ökumenikus záródoklapon vettek részt 2006 decemberében.

A Han folyó partja Dél-Korea fővárosában, Szöulban

A posztókereskedő fia

Születésnapot ünneplünk. Január 12-én született *Assisi Szent Ferenc*. Legalábbis egyes magyar források szerint; mások szeptemberi születésnapról tudnak. Az sem biztos, hogy *Giovanni Bernardone*, a dúsgazdag posztókereskedő fia 1181-ben vagy 1182-ben látta-e meg a napvilágot.

Kereknek éppen nem mondható ez a 827. vagy 828. évforduló. Ám akinek a természet védelme szívügye, annak minden alkalmat meg kell ragadnia, hogy megemlékezzen Ferenc testvéréről! A katolikus kereskedők is védőszentjüknek tartják, de inkább csak a pályaelhagyó kereskedők patrónusa lehet. A szegények és a szociális munkások után 1980-ban a környezetvédőknek is hivatalos védelmezője lett. Nagy szükségünk van határozottságának és szelidségének példájára. Életét most nem elemítem fel, a *Naphimnusz*ból nem idézek, de gondolkodok rá, mikor néhány szót az assisi folyamatról írok.

A világ egyik legnagyobb természetvédelmi szervezete, a pandamackós címerállatáról ismert WWF (World Wide Fund, Természetvédelmi Világalap) 1986-ban alapításának huszonötödik évfordulóját ünnepelte. Ennek előkészítéseként felkérték a buddhista, a keresztény, a hindu, a zsidó és az iszlám vallás jelentős képviselőit, hogy nyilatkozatban fogalmazzák meg, mi a viszonyuk a természet védelméhez. A hívekhez küldött üzenetek másképp fogalmazznak, de mind az ötből egyértelműen kiderül, hogy hitükből következik a természet védelme. A nyilatkozatokra az Assisi Szent Ferenc-bazilikában tartott közös szerkesztés keretében a vallási vezetők ünnepélyesen áldásukat adták, és azóta is gyakran hivatkoznak rájuk. Természetesen az utóbbi évtizedekben az Egyházak Világtanácsa és a Lutheránus Világszövetség is rendszeresen foglalkozik a teremtett világ megőrzésének témájával.

2008-ban a baj sokkal nagyobb, mint 2007-ben volt, és egész biztos, hogy 2009-ben bolygónkon többen fogják saját bőrükön érezni a környe-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

zeti válság jeleit, mint tavaly. A kérdés csak az, hogy mikor leszünk hajlandók a probléma súlyosságával arányos lépéseket tenni. Komolyan gondolom, hogy a nyilatkozatok nagyon fontosak, de már nem elegendők.

Hajózni muszáj, de nem mindegy, hogyan. Az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat 2008. októberi nyilatkozatában *Meyer-Abich* német filozófust idézi. Szerinte eddig az ipari civilizáció korszakában élünk, de ha életben akarunk maradni, ezt a környezetbarát civilizáció korának kell felváltania. Az ipari civilizáció olyan, mint egy hatalmas tankhajó. Az acélmonstrum mozgásához rengeteg energiára van szükség. Persze óriási mennyiségű kőolajat tud szállítani, de nagyon nehéz kormányozni és lefékezni, és ahogy a tankhajók katasztrófája mutatja, nagy a szennyezés kockázata is.

A kívánatos környezetbarát civilizáció olyan, mint egy kis vitorlás hajó. Könnyű, jól kormányozható, szél formájában a napenergia hajtja. Szállítási kapacitása persze sokkal kisebb, mint a tankhajóé, de hát miért is szállítana óriási mennyiségű olajat? Nem hagy piszkos foltokat maga után az óceánban, és katasztrófával sem fenyegeti a természetet. Kevés anyagfelhasználással járó termelés és életvitel, szerény méretek, összhang a teremtés rendjével – erre kell törekednünk.

A Magyarországi Evangélikus Egyház is sok éve keresi a teremtett világ megőrzésével kapcsolatos mondanivalóját. Ennek egyik legújabb örvendetes megnyilvánulása, hogy az Északi Egyházkerület honlapjának bal alsó sarkában megjelent a *Zöldtemplom* rovat. Egyelőre az oldal címében még benne van a „különlegességek”

szó, de ez biztos változni fog, és a többi egyházkerületnek is hasonlóan tartalmas zöldoldala lesz.

Megtalálhatók itt *Béres Tamás* ökoteológiai művei, egyházi dokumentumok, elérhetők környezetvédelemmel foglalkozó nemzetközi egyházi oldalak és hazai zöldszervezetek. Külön öröm, hogy olvashatunk tanácsokat a zöld lelkesi hivatalok kialakításához, és – figyelem – egy ilyen pontot is találtam: „ÖKO-Evangélikus gyülekezetek”. Ha rákattintunk, ezt olvashatjuk: „Hamarosan azokról a gyülekezeiteinkről és lelkesi hivatalokról adunk itt felvilágosítást, melyek élen járnak a környezet-tudatos életvitelükkel.” Egyelőre a lista nulla elemből áll, de nem használom ki az ironizálásra nyíló lehetőséget.

Első kézből tudom, hogy vannak olyan gyülekezetek, amelyek komolyan keresik, hogy mit tehetnének környezetük védelméért. A kelenföldi egyházközség hírlevelében *Joób Márté* lelkész felkérésére elindítottuk *A gyülekezet zöldítése* című sorozatot, amelynek már eredményei is vannak. A gyülekezeti alkalmak többségén a résztvevők pillepilacsos ásványvíz helyett kancsóból üvegpohárba töltött finom csapvizet isznak, és megkezdődött a gyülekezeti komposztálás.

Az *Evangelikus Élet Üzenet az Ararátról* rovata hat év alatt a környezet- és természetvédelem, a társadalmi problémák és a fenntarthatóság nagyon sok kérdésével foglalkozott, és az életmódra vonatkozó tanácsokban sem volt hiány. A következő hetekben szeretnénk megmutatni, hogy egy-egy súlyos környezetvédelmi probléma megoldásáért mit tehetnek a gyülekezetek. Meggyőződésünk, hogy ha kevesebb szemetet termelnek, és kevesebb energiát fogyasztanak, támogatják a környezetbarát közlekedési módokat, és megtanítják a gyerekeket az élővilág sokféleségének védelmére, annak a gyülekezeti tagok gondolkodásában és háztartásában is pozitív hatása lesz.

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

ERŐS VÁRAK

A nógrádi vár

Akárcsak az ember, a települések is születnek, majd elpusztulnak, és ha sorsuk kedvezően alakul, feltámadnak. Gondoljunk csak az oszmán hódítás során elnéptelenedett, majd újra benépesülő alföldi falvak sokaságára. Egyes települések fénye pedig megkopik, korábbi súlyukhoz képest jelentéktelenné válnak.

Így járt a történelmi Magyarország több vármegyei székhelye, egykori ispánsági-megyei központból napjainkra csekély jelentőségű, bár történelmi szempontból fontos falucskává zsugorodván: Zemplén, Bács vagy éppen Nógrád. Előbbiek ráadásul a Trianonban meghúzott határ mögé szorultak, végleg elveszve a magyarság számára.

Nógrád azonban dacol az idővel, büszke vára védő karként óvja a települést. Immáron több mint ezer esztendeje, hiszen első erődítése honfoglalás kori eredetű. 1138-ban aztán királyi ispánsági székhellyé vált, 1199-től pedig a mindenkori váci püspök birtokolta. Ma is áll, nagy alapterületű, szabálytalan alaprajzú kővára a tatárjárást

megelőzően épült. 1450-ben a portyázó huszitákkal szemben erősítették meg, jelentős bővítésére *Mátyás* király uralkodásának idején, *Báthory Miklós* püspök szolgálatának időszakában került sor. Bejáratát kettős kapu, vasrács, felvonóhíd, farkasverem védte, ágyúit itt, valamint bástyáinak lőrésén céloztak az ellenségre.

A török időkben a felvidéki végvárrendszer részeként jelentős katonai jelentőséggel bírt. A hadi-

szerencse rendszeres fordultával hosszabb-rövidebb ideig a három részre szakadt állam valamennyi országrészét szolgálta, hiszen hol a *Habsburg* uralta, kvázi független királyi Magyarország, hol a török hűbéres, de a magyar szellemiség és kultúra megtartásában fontos szerepet játszó Erdélyi Fejedelemség, hol a haza egyharmadát sarcoló törökök csapatai birtokolták. Változó urai ennek ellenére rendszeresen karbantartották, többször bővítették.

Pusztulása 1685-ben következett be, amikor – romjaiban is látványos – tornyának lőporraktára egy villámcsapás következtében felrobbant, majd a törökök lerombolták, és kivonultak falai közül. Hadászati szerepet ezután már nem játszott.

Folyamatos régészeti feltárásainak és rekonstrukciójának eredményeképp a várrom napjainkban látványos turistacélpont. Egyik emléktáblájának üzenete szerint az erődítményt 1832. július 10-én felkereste *gróf Széchenyi István* is.

■ REZSABEK NÁNDOR

EVÉL & LEVÉL

Örömteli és „gyászos” karácsony

„Örüljetek az Úrban mindenkori! Ismét mondom: örüljetek!”

Karácsony két napját vidéken töltve két ünnepi istentiszteletről szeretnék tudósítani. Karácsony első napján egy kis faluból, a másodikon a szomszéd-ságában lévő városból.

A Jézus születését és a megváltással új korszakot hirdető, örömteli prédikációk harmonikus összhangban voltak az *Útmutatóban* advent 4. vasárnapját is felölöző ünnepkör vezéregével: „Örüljetek az Úrban mindenkori! Ismét mondom: örüljetek”, „Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek”, „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét” vagy „Megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete.” Tiszta örömhír, csupa kegyelem- és dicsőségtudósítás! Az igehirdetés is különös örömpatosszal volt teli mindkét helyen.

A kis faluban karácsony első napjának istentiszteletét a gyülekezet és a kórus alternatív énekléssel – az egyes versszakokat a gyülekezet és a négyzólamú kórus felváltva énekelve – tette még örömtelibbé, felemelőbbé. A kórus tagjai, akik tudomásom szerint szenteste is szolgáltak, a gyülekezettel együtt sugárzó örömmel énekeltek. A kántor a kiemelt ünnepnek és az énekeknek megfelelő orgonaműveket, hangszíneket választott a kis orgonán. A közösségépítés zenei módja! A karácsony varázsát növelő, felemelő érzés. Pedig a kántornak értesülésem szerint nincs is oklevele.

A városban egyenhangszínek, csak hangnemre egyeztetett – az énekektől, az ünnepkörtől hátrahozongatóan idegen –, színvonalatlan kaptafadarabok, a komolyzene híd alatti lakodalmas muzsikájának színvonalát idéző irtózatos ütöték hátra az embert. Az úrvacsoraosztás alatt olyannyira gyászos sablonmuzsikák sorát hallhattuk komor, sötét hangszínekkel, mintha valami gyászistentiszteleten vettünk volna részt. A kórus hiányát – ha egyáltalán van – meg sem említeném, ha nem olyan helyről lenne szó, ahol az egyházzenet egykor neves zeneszerzők, orgonisták és kántorok fémjelezték, ahol az egyházi muzsikának különös tradíciója volt. A karácsony varázsát homályosító, lehangelő érzés! Pedig a kántor – értesülésem szerint – kántori oklevéllel is rendelkezik!

„Örüljetek az Úrban...! Ismét mondom: örüljetek”, de ne ez utóbbi példának, hanem Jézus születésének, a megváltó kegyelem és üdvösség hírének, valamint a szomszédos falu példájának.

Micsoda kontraszt! Milyen igényesség és igénytelenség! Mily örömteli és gyászos muzsika! Micsoda odafigyelés és közönyösség! Lehet, hogy csak lázálomszerű vízió volt, vagy tényleg csak álmodtam?! Örülnék, ha így lett volna! Ismét mondom: örülnék!

N. N. (Teljes név és cím a szerkesztőségben)

HIRDETÉS

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (Bázel) negyvenéves fennállását ünnepli. A 2009. április 27. és május 2. között az ausztriai St. Georgen am Längsee (Karintia) festői konferencia-központjában tartandó találkozó *Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely* címmel előadások, kerekasztal-beszélgetések, munkacsoportok emlékeznek a szabadegyetem alapítóira és négy évtizedes működését meghatározó személyiségeire.

Arra a kérdésre, hogy mi a jövője ennek a független szellemi műhelynek, egy fontos kerekasztal próbál válaszolni *Balog Zoltán* református lelkész, *Deák Ernő* történész, a *Bécsi Napló* főszerkesztője, *Masát András* nyelvészprofesszor és *Puskás-Vajda Zsuzsa* antropológus részvételével, *Nagy Illdikó* pozsonyi újságíró vezetésével.

A szabadegyetem az ökömené szolgálatában témát *Balla Bálint* (evangelikus) szociológus, *Boór János* (római katolikus) filozófus, valamint *Szent-Iványi Ilona* unitárius, *Varga Pál* és *Kuti József* református lelkészek vitatják meg.

Régeli áhítatok, hangversenyek, irodalmi és filmet, kirándulás és ökumenikus istentisztelet egészítik ki az ötnapos gazdag programot.

Érdeklődés, jelentkezés (március 6-ig): *Deák Péter*, Bellerivestr. 59, 8008 Zürich; tel.: 044-383-85-37; e-mail: peter.deak@zh.ref.ch.

HIRDETÉS

Meghívó konferenciákra

A révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ két gazdag tartalmú konferenciára hív az év első hónapjában.

Hatalom-politika-közélet az Őszövetségben

Január 23–25. (péntek–vasárnap)

Előadók: *dr. Jutta Hausmann*, *dr. Kőszeghy Miklós*, *dr. Varga Gyöngyi*
Néhány téma: *A király is csak ember; Kinek a kezébe kerüljön a hatalom? A próféták politikai prédikációi; Erőszak – legitím eszköz a politikai életben? Ti vagytok a föld sója...*

Részvételi díj: 8500 Ft

Luther-konferencia

Január 30–31. (péntek–szombat)

A tavalyi nagy érdeklődés után immár második alkalommal rendezzük meg, *Teológia nem csak teológusoknak* alcímmel. Ez évi téma: *Mondogatjuk, de értjük-e?*

Előadások: *A hit által való megigazulás – dr. Reuss András; A kettős kormányzásról – Véghelyi Antal; Luther és Mária (Luther Magnificat-magyarzata) – Fehér Károly; A Római levélhez írt kommentár – Weltler Sándor.*

A konferencia háziasszonya *Isó Dorottya*.

Részvételi díj: 6000 Ft

Jelentkezni levélben vagy e-mailben lehet a 8253 Révfülöp, Füredi út 1. vagy a revfulop@lutheran.hu címen. Érdeklődni lehet a 20/770-3829-es flottás telefonon.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, január 12-én, hétfőn 18.30-kor dr. Sulyok Elemér bencés teológus *A szenvedés misztériuma Isten népe és az egyes emberek életében* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus-református templom.

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén Taizé-ima és énekegyüttlét. A legközelebbi alkalom január 13-án, kedden 19 órakor lesz. Előtte 18.30-kor agapé (esti uzsonna). Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu/>.

HIRDETÉS

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium (1052 Budapest, Sütő utca 1.) január 16-án, pénteken 16 órakor felvételi tájékoztatót tart az iskola II. emeleti dísztermében azoknak, akik a novemberi alkalomra nem tudtak eljönni. A nyolcosztályos és négyosztályos tagozatot, az iskola működését, hagyományait és a 2009/10-es tanévre történő jelentkezés feltételeit Kézdy Edit igazgató ismerteti diavetítés segítségével.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban. Január 11-én, vasárnap 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR 1 – Kossuth rádió hullámhosszán Pestújhelyről. Igét hirdet Szabó B. András lelkész.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

HALÁLOZÁS

Szomorúan tudatjuk mindenki vel, aki ismerte és szerette, hogy édesapánk, Zoltán László nyugalmazott evangélikus lelkész 2008. december 28-án, életének 94. esztendejében elhunyt. Temetése 2009. január 9-én, pénteken 13 órakor lesz a soproni evangélikus temetőben.

Fiai: Zoltán László, András, Miklós és családjuk

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus Krisztus az elsőszülött a halottak közül, hogy minden tekintetben ő legyen az első. Kol 1,18 (Ézs 26,19a; Mt 3,13–17; Róm 12,1–3/4–8; Zsolt 72) Az ember annak szenteli oda ideje nagy részét, ami számára igen lényeges, ami nála első helyen áll a fontossági sorrendben. Ez lehet a család, a hivatás, a tanulás, a sport vagy bármi más. Nálunk, keresztény embereknél – még mindezek előtt – a legesleges hely Istent illeti, hisz belőle indul ki minden élet, minden szeretet, minden érték. Mindez a miénk is lehet, ha őt, a vele való szoros kapcsolatot az első helyre tesszük életünkben. Csakis akkor.

Hétfő

Íme, az én Uram, az Úr, megsegít engem, ki mer bűnösnek mondani? Ézs 50,9a (Róm 8,1; ApCsel 10,37–48; Lk 4,38–44) Jézus Krisztusban új életet kapunk, és a lutheri „simul iustus et peccator” (egyszerre igaz és bűnös) elv alapján öelötte és őáltala igazak vagyunk bűnös létünk ellenére is. Nem a mi érdemünk ez, nem példás kereszténységünk jutalma, hanem Isten sokszor szinte érthetetlenül jószágos, megsegítő kegyelmének eredménye. Fel tudjuk-e ezt fogni? Ha igen, adjunk hálát érte!

Kedd

Jézus mondta: „Nagyobb öröm lesz a mennyben egyetlen megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége megtérésre.” Lk 15,7 (Zsolt 81,12–13; Józ 3,9–17; Lk 5,1–11) Naponkénti megtérésünk, Urunktól kapott naponkénti új szívünk arra ad újra és újra lehetőséget, hogy Istenre figyelve teljes, neki és felebarátainknak szentelt életet éljünk. Sokszor úgy érezhetjük, belefáradtunk már az egész hiábavalóságba, annyi emberi kudarc, kisiklott élet vesz körül mindannyiunkat, sokszor a saját bőrünkön is érezzük az emberi gyarlóságot. Mindezek ellenére Isten mindennap hív magához megtérésre, mert javunkat akarja, és velünk akar örülni. Engedjünk neki!

Szerda

Nem ember az Isten, hogy hazudnék. 4Móz 23,19a (Zsid 11,11; Kol 2,1–7; Lk 5,12–16) Emberekben csalódhattunk már éppen eleget, de Urunkban sohasem. Az ő örökké tartó és mindig érvényes ígérete olyan biztos kapaszkodó az életben, amelyhez semmi sem fogható. Láthatatlan tenyerében tart bennünket, és vigyáz ránk – ígéretét megtartva. Légy csendben mindennap öelötte, és figyelj szavára. Megéri!

Csütörtök

Ha valaki azt hiszi, hogy kegyes, de nem fékezi meg a nyelvét, hanem még önmagát is becsapja, annak a kegyessége hiábavaló. Jak 1,26 (Zsolt 139,4; Mk 10,13–16; Lk 5,17–26) Sokat és sokfélét beszélünk. Nyelvünk édesen és éles késként döfve is tud szólni, gyógyítva vagy épp sebezve házastársat, gyermeket, szülőt, munkatársat, szomszédot, ismeretlent. Igen fontos testrésznünk a nyelv, figyeljünk rá, és ne hagyjuk, hogy tevékenysége „kikerüljön irányításunk alól!” Imádkozunk bölcs, építő beszédért!

Péntek

Pál írja: Meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára. Fil 1,6 (5Móz 9,26; Lk 12,49–53; Lk 5,27–32) Belekapunk ebbe-abbba, azután félbehagyott levelek, meg nem valósult látogatások, évekkal ezelőtt elkezdett, félkész pulóverek jelzik csekély kitarításunkat. Bízunk Istenben, ő nem feledkezik meg rólunk, határozott célja van, s milyen jóleső érzés, ha végre elhisszük: ebben mi is benne foglaltunk! Ennek tudatában éld mindennapjaidat!

Szombat

Ujjongó hangon mondjátok el, hirdessétek és terjesszétek a föld határáig! Mondjátok: Megváltotta az Úr szolgálóját, Jákóbot! Ézs 48,20b (Fil 2,11; Mt 6,6–13; Lk 5,33–39) Evangélikusok vagyunk, nevünkben hordozzuk az evangéliumot, az örömhírt. Ezt a nevet sokszor nem éljük (és nem is érdemljük) meg. Sokkal inkább a panasz, az elégedetlenség hírnökeiként hatunk a körülöttünk élők között. Hogyan kellene inkább örömhírt mondókká válnunk? Aki hallgatja az örömhírt, és átjárja szívét-lelkét naponta az éltető ige, Isten tapintatható érezhető szeretete, gondoskodása, az tud róla beszélni, bizonyosságot tenni – és ami a legfontosabb, ennek „hatása alatt” élni.

■ BOGDÁNYI MÁRIA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 11-étől január 18-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Pestújhelyről Igét hirdet Szabó B. András lelkész.</p> <p>21.15 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete Giacomo Carissimi: Dives Malus (Historia Divitis) – oratórium szólistákra, kórusra, vonósokra és basso continuoóra</p>	<p>9.00 / PAX Székelyföldi vártemplomok (dokumentumfilm-sorozat) (27) Homoródszentmárton</p> <p>11.34 / M. Katolikus Rádió Gospelkrónika</p> <p>12.02 / Duna II. Autónia Élő népzene. 27. országos táncszínházalkozó</p> <p>14.00 / Filmmúzeum Jób lázadása (magyar filmdráma, 1983) (105)</p> <p>15.45 / PAX Hegyi patak. Tamási Áron színjátéka az Evangéliumi Színház előadásában</p> <p>19.00 / Duna Tv Karaván a békéért (izraeli dokumentumfilm, 2005) (55)</p> <p>23.45 / Duna Tv Lyukasóra (irodalmi műsor)</p>	<p>10.50 / HBO Tökéletes nap (amerikai filmdráma, 2006) (87)</p> <p>15.45 / PAX Ébredj, város! – A Gável testvérek koncertje (koncertfilm) (79)</p> <p>15.55 / Duna Tv A világörökség kincsei (német ismeretterjesztő filmsorozat, 2002) (15) Bellinzona – Itália kapuja, Svájc</p> <p>19.00 / m2 A román kori Ibéria (dokumentumfilm-sorozat, 2006) (30)</p> <p>Ismeret, tudás, szellemiség</p> <p>20.00 / M. Katolikus Rádió Órjárát. Beszélgetések nemzetközi örökségünkről</p> <p>23.20 / m1 A búcsú (francia filmdráma, 2003) (95) 1. rész</p>	<p>8.25 / Duna II. Autónia A kézdiszentléleki Perkókápolna (magyar dokumentumfilm, 1995) (30)</p> <p>13.25 / m2 Nemzeti értékeink Barangolás a Duna mentén</p> <p>15.00 / Duna Tv Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20) 1. rész</p> <p>A vízivárosi Szent Anna-plébániatemplom</p> <p>20.35 / PAX Ki is volt Luther Márton? (riportfilm) (12')</p> <p>21.40 / Duna II. Autónia A hetedik pecsét (fekete-fehér svéd filmdráma, 1957) (96')</p> <p>22.35 / Duna Tv Ütközések (amerikai-német filmdráma, 2004) (120')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>11.34 / M. Katolikus Rádió Architek-túra Új építmények nyomában Pécsett</p> <p>13.10 / HBO Golden Globe – díjátadás 2009 (színes amerikai show)</p> <p>15.06 / Hír Tv Azelőtt magyarok voltunk (magyar dokumentumfilm) (45')</p> <p>Burgenland 80 esztendeje</p> <p>19.05 / m2 A román kori Ibéria (spanyol dokumentumfilm-sorozat, 2006) (29') Székesegyházak és társaskáptalanok</p> <p>22.50 / Filmmúzeum Hol nem volt '56 (fekete-fehér francia-belga-magyar dokumentumfilm, 2007)</p> <p>23.10 / Duna II. Autónia Kikötő (kulturális magazin)</p>	<p>10.00 / m2 Arborétumok, gyűjteményes kertek (magyar ismeretterjesztő filmsorozat)</p> <p>A gödöllői arborétum</p> <p>12.02 / Duna II. Autónia Élő népzene (26')</p> <p>Rendhagyó énekóra a Muzsikás együttesrel</p> <p>16.20 / m1 100 év – Játék a színház (45')</p> <p>Az ember tragédiája</p> <p>19.00 / Duna Tv Gyertek el a névnapomra (magyar filmdráma, 1983) (105')</p> <p>20.45 / PAX Béke honol a hegyen</p> <p>Köszeg borászati hagyományai</p> <p>22.45 / m1 Az ügynök halála (amerikai-NSZK filmdráma, 1985) (134')</p>	<p>7.55 / Spektrum Királyok és királynők (angol ismeretterjesztő filmsorozat) (23') III. Richárd</p> <p>10.00 / PAX Farsang</p> <p>10.15 / Duna II. Autónia Mesterek, műhelyek, tanítványok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (28')</p> <p>Magyar lelkiállapot – Kopp Mária</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében (26')</p> <p>14.10 / Duna II. Autónia Muzsikás együttes (magyar koncertfilm, 2006) (31')</p> <p>00.15 / Duna Tv Kortárs magyar dzsessz az A38-on (magyar koncertfilm, 2007) (26')</p> <p>Tzumo and Felly Awakenings Jazz Classics</p>	<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra Az Evangélikus Rádiómisszió félórása</p> <p>9.45 / m1 Egyházi naptár</p> <p>10.00 / m1 Evangélikus magazin</p> <p>10.00 / Duna Tv Református istentisztelet közvetítése Balatonfüredről</p> <p>10.25 / m1 Református ifjúsági műsor</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) (26')</p> <p>15.10 / m2 Az Árpád-kor templomai (magyar dokumentumfilm-sorozat, 1999)</p> <p>21.55 / Duna Tv A mások élete (német dráma, 2006) (137')</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft. 3300 Eger, Vincellérskola u. 3. Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

